

POLSKO-NIEMIECKI

układ waloryzacyjny podpisany w Berlinie dn. 5 lipca 1923 r.

(Ratyfikowany zgodnie z ustawą z dn. 3 lutego 1931 r.—Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 52).

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,
M Y, I G N A C Y M O Ś C I C K I,
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

Wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, wiadomem czynimy:

Dnia piątego lipca tysiąc dziewięćset dwudziestego ósmego roku podpisany został w Berlinie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Rzeszy Niemieckiej układ waloryzacyjny wraz z protokółem końcowym i protokółem obrad końcowych, o następującem brzmieniu dosłownem:

POLSKO-NIEMIECKI UKŁAD WALORYZACYJNY.

DEUTSCH-POLNISCHES AUFWERTUNGSABKOMMEN.

RZECZPOSPOLITA POLSKA

DAS DEUTSCHE REICH

I

und

RZESZA NIEMIECKA

DIE REPUBLIK POLEN

porozumiały się, że w drodze wzajemnych ustępstw należy przy stosowaniu przepisów o przerachowaniu (waloryzacji) sprowadzić do jaknajmniejszej miary różne traktowanie obywateli obu Państw, zawierających układ.

sind übereingekommen, im Wege beiderseitigen Entgegenkommens die unterschiedliche Behandlung der Angehörigen der beiden vertragschliessenden Staaten bei der Anwendung der Aufwertungsvorschriften (Umrechnungsvorschriften) auf ein Mindestmass zu beschränken.

W tym celu zamianowali swymi Pełnomocnikami:

Zu diesem Zwecke haben zu Bevollmächtigten ernannt:

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej:

Der Deutsche Reichspräsident:

D-ra Witolda PRĄDZYNSKIEGO, Radcę Zwyczajnego Rady Prawniczej i Członka Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej,

den Gesandten Dr. Paul ECKARDT,
den Ministerialrat im Reichsjustizministerium Leo QUASSOWSKI;

Prezydent Rzeszy Niemieckiej:

Der Präsident Der Republik Polen:

Posła Dr. Paul ECKARDA,
Leo QUASSOWSKIEGO, Radcę Ministerjalnego w Ministerstwie Sprawiedliwości Rzeszy Niemieckiej,

Dr. Witold PRĄDZYNSKI, Ordentlicher Rat des Rechtsrats und Mitglied der Kodifikationskommission der Republik Polen,

KTÓRZY, po przedłożeniu swych pełnomocnictw, uznanych za dobre i należyte co do formy, zgodzili się na następujące postanowienia, które mają być miarodajne przy dochodzeniu roszczeń prywatno-prawnych przed władzami krajowymi.

DIE nach Vorlegung ihrer in guter und gehöriger Form befundenen Vollmachten folgende Bestimmungen, die bei der Geltendmachung privatrechtlicher Ansprüche vor den Landesbehörden massgebend sein sollen, vereinbart haben.

Rozdział I.

Abschnitt I.

POSTANOWIENIA OGÓLNE.

ALLGEMEINE BESTIMMUNGEN.

Artykuł 1.

Artikel 1.

Przy stosowaniu przepisów o przerachowaniu (w Rzeszy Niemieckiej: waloryzacji) roszczeń prywatno-prawnych oraz przepisów o przerachowaniu i konwersji pożyczek publicznych i przez Państwo gwarantowanych (w Rzeszy Niemieckiej: konwersji pożyczek publicznych) obywatele jednego Państwa, zawierającego układ, będą przy uwzględnieniu niżej podanych postanowień traktowani w drugim Państwie zawierającym układ, narówni z własnymi obywatelami.

Die Angehörigen des einen vertragschliessenden Staates werden bei der Anwendung der Vorschriften über die Aufwertung (in der Republik Polen: Umrechnung) privatrechtlicher Ansprüche und über die Ablösung öffentlicher Anleihen (in der Republik Polen: Umrechnung und Ablösung öffentlicher und staatlich garantierter Anleihen) in dem anderen vertragschliessenden Staate unter Berücksichtigung der nachstehenden Bestimmungen den Inländern gleichgestellt.

Artykuł 2.

Artikel 2.

W rozumieniu niniejszego układu uważa się za obywateli Państw, zawierających układ, także osoby prawne prawa prywatnego i publicznego.

Unter Angehörigen der vertragschliessenden Staaten im Sinne dieses Abkommens sind auch juristische Personen des privaten und des öffentlichen Rechtes zu verstehen.

Artykuł 3.

Artikel 3.

1) Pod przepisami o przerachowaniu (w Rzeszy Niemieckiej: waloryzacji) roszczeń prywatno-prawnych oraz o przerachowaniu i konwersji pożyczek publicznych i przez Państwo gwarantowanych (w Rzeszy Niemieckiej: konwersji pożyczek publicznych) należy rozumieć:

1) Unter Vorschriften über die Aufwertung (in der Republik Polen: Umrechnung) privatrechtlicher Ansprüche und über die Ablösung öffentlicher Anleihen (in der Republik Polen: Umrechnung und Ablösung öffentlicher und staatlich garantierter Anleihen) sind zu verstehen:

- w Rzeczypospolitej Polskiej: rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 maja 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej 1925 r. Nr. 30, poz. 213), z dnia 17 marca 1924 r. (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 27, poz. 274), z dnia 27 grudnia 1924 r. (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 115, poz. 1026), z dnia 23 grudnia 1924 r. (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 115, poz. 1027), z dnia 27 grudnia 1924 r. (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 115, poz. 1028);
- w Rzeszy Niemieckiej: przepisy ustawy o waloryzacji hipotek i innych wierzytelności (ustawa waloryzacyjna) z dnia 16 lipca 1925 r. (Dziennik Ustaw Rzeszy Niemieckiej, Część I, strona 117), ustawy z dnia 16 lipca 1925 r. o konwersji pożyczek publicznych (Dziennik Ustaw Rzeszy Niemieckiej, Część I, strona 137),

jak również wszystkie inne w Rzeczypospolitej Polskiej i w Rzeszy Niemieckiej obecnie obowiązujące i w przyszłości obowiązujące mające ustawy oraz rozporządzenia o przerachowaniu (w Rzeszy Niemieckiej: waloryzacji) roszczeń prywatno-prawnych, tudzież o przerachowaniu i konwersji pożyczek publicznych i przez Państwo gwarantowanych (w Rzeszy Niemieckiej: konwersji pożyczek publicznych).

2) W rozumieniu ustępu 1 należy uważać za ustawy i rozporządzenia obowiązujące w Rzeszy Niemieckiej także te ustawy i rozporządzenia, które zostały lub będą wydane przez kraje niemieckie.

Artykuł 4.

1) Jeżeli w przepisach polskich, obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszego układu, są przewidziane dla płatności kwot wynikających z przerachowania terminy późniejsze od przewidzianych w przepisach niemieckich, wierzyciel polski będzie mógł domagać się zapłaty kwoty, wynikłej z przerachowania, dopiero w tym terminie, jaki w odnośnych przepisach polskich jest przewidziany dla roszczeń tego samego rodzaju. Jeżeli w dniu wejścia w życie niniejszego układu w przepisach niemieckich są przewidziane dla płatności kwot, wynikających z przerachowania, terminy późniejsze od przewidzianych w przepisach polskich, wierzyciel niemiecki będzie mógł domagać się zapłaty kwoty, wynikłej z przerachowania, dopiero w tym terminie, jaki w odnośnych przepisach niemieckich jest przewidziany dla roszczeń tego samego rodzaju; jednakże osoby interesowane nie będą mogły powoływać się na przepisy zawarte w §§ 26, 27 niemieckiej ustawy waloryzacyjnej.

2) Osoby interesowane mogą w myśl ustępu 1 powoływać się tylko na takie przepisy, które obowiązują w dniu wejścia w życie niniejszego układu.

Artykuł 5.

Postanowienia artykułu 4 nie mają zastosowania do hipotek amortyzacyjnych, listów zastawnych,

im Deutschen Reiche: die Vorschriften des Gesetzes über die Aufwertung von Hypotheken und anderen Forderungen (Aufwertungsgesetz) vom 16. Juli 1925 (Reichsgesetzbl. Teil I Seite 117), des Gesetzes über die Ablösung öffentlicher Anleihen vom 16. Juli 1925 (Reichsgesetzbl. Teil I Seite 137);

in der Republik Polen: die Verordnungen des Präsidenten der Republik vom 14 Mai 1924 über die Umrechnung privatrechtlicher Verpflichtungen (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej 1925 Nr. 30, Poz. 213), vom 17. März 1924 (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 27, Poz. 274), vom 27. Dezember 1924 (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 115, Poz. 1026), vom 28. Dezember 1924 (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 115, Poz. 1027), vom 27. Dezember 1924 (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 115, Poz. 1028),

sowie alle sonstigen im Deutschen Reiche und in der Republik Polen jetzt und künftig geltenden Gesetze und Verordnungen über die Aufwertung (in der Republik Polen: Umrechnung) privatrechtlicher Ansprüche und über die Ablösung öffentlicher Anleihen (in der Republik Polen: Umrechnung und Ablösung öffentlicher und staatlich garantierter Anleihen).

2) Unter den im Deutschen Reiche geltenden Gesetzen und Verordnungen im Sinne des Absatz 1 sind auch solche zu verstehen, die von den deutschen Ländern erlassen sind oder erlassen werden.

Artikel 4.

1) Sind am Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens in den deutschen Vorschriften für die Fälligkeit von Aufwertungsbeträgen spätere Termine als in den polnischen Vorschriften vorgesehen, so kann ein deutscher Gläubiger die Zahlung des Aufwertungsbetrags erst zu dem Termine verlangen, der in diesen deutschen Vorschriften für Ansprüche gleicher Art vorgesehen ist; jedoch können sich die Beteiligten auf die Vorschriften der §§ 26, 27 des deutschen Aufwertungsgesetzes nicht berufen. Sind am Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens in den polnischen Vorschriften für die Fälligkeit von Aufwertungsbeträgen spätere Termine als in den deutschen Vorschriften vorgesehen, so kann ein polnischer Gläubiger die Zahlung des Aufwertungsbetrags erst zu dem Termine verlangen, der in diesen polnischen Vorschriften für Ansprüche gleicher Art vorgesehen ist.

2) Die Beteiligten können sich nach Absatz 1 nur auf solche Vorschriften berufen, die am Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens gelten.

Artikel 5.

Die Bestimmungen des Artikel 4 gelten nicht für Tilgungshypotheken, Pfandbriefe, Sparkassen-

wkładek w Kasach Oszczędności, pożyczek publicznych jak również do obligacji (§ 16 polskiego rozporządzenia z dnia 14 maja 1924 r.) oraz obligacji przemysłowych i podobnego rodzaju obligacji (§ 33 niemieckiej ustawy waloryzacyjnej) i obligacji, wydanych przez osoby prawne prawa publicznego i podobne korporacje jako właściciele zakładów gospodarczych (§ 51 niemieckiej ustawy waloryzacyjnej).

Artykuł 6.

Prawa rzeczowe na nieruchomościach (hipoteki, długi gruntowe, długi rentowe, ciężary realne) podlegają przerachowaniu według ustawodawstwa tego Państwa, zawierającego układ, w którym obciążona nieruchomość jest położona.

Artykuł 7.

1) Hipotecznie zabezpieczone wierzytelności osobiste podlegają, bez względu na umówione między wierzycielem a dłużnikiem miejsce wypełnienia, przerachowaniu według ustawodawstwa tego Państwa, zawierającego układ, na obszarze którego obciążona nieruchomość jest położona, jeżeli dłużnik osobisty w chwili sądowego dochodzenia wierzytelności ma tam swe miejsce zamieszkania (siedzibę).

2) Wierzytelności regresowej, przysługującej dłużnikowi osobistemu z wierzytelności hipotecznie zabezpieczonej przeciw właścicielowi nieruchomości lub poprzednikowi właściciela z tytułu przejęcia osobistego długu, nie można dochodzić ponad kwotę, która wynika z przerachowania osobistej wierzytelności według prawa obowiązującego w miejscu położenia nieruchomości, jeżeli:

- a) dłużnik regresowy w chwili sądowego dochodzenia wierzytelności regresowej ma swe miejsce zamieszkania (siedzibę) w tem Państwie, zawierającym układ, w którym obciążona nieruchomość jest położona, zaś
- b) dłużnik osobisty w chwili sądowego dochodzenia wierzytelności hipotecznie zabezpieczonej ma swe miejsce zamieszkania (siedzibę) w drugim Państwie, zawierającym układ.

Artykuł 8.

Inne osobiste wierzytelności, których przerachowanie jest unormowane przepisami wymienionymi w artykule 3, podlegają, bez względu na umówione między wierzycielem a dłużnikiem miejsce wypełnienia, przerachowaniu według ustawodawstwa tego Państwa, zawierającego układ, na obszarze którego dłużnik w chwili sądowego dochodzenia wierzytelności ma swe miejsce zamieszkania (siedzibę).

Artykuł 9.

Pożyczki publiczne i przez Państwo gwarantowane (w Rzeszy Niemieckiej: pożyczki publiczne) podlegają przerachowaniu i konwersji według usta-

guthaben, öffentliche Anleihen sowie für Industrieobligationen und verwandte Schuldverschreibungen (§ 33 des deutschen Aufwertungsgesetzes), Schuldverschreibungen der juristischen Personen des öffentlichen Rechtes und verwandter Körperschaften als Unternehmer wirtschaftlicher Betriebe (§ 51 des deutschen Aufwertungsgesetzes) und Obligationen (§ 16 der polnischen Verordnung vom 14. Mai 1924).

Artikel 6.

Dingliche Rechte an einem Grundstück (Hypotheken, Grundschulden, Rentenschulden, Reallasten) unterliegen der Aufwertungsgesetzgebung desjenigen vertragschliessenden Staates, in dem das belastete Grundstück liegt.

Artikel 7.

1) Hypothekarisch gesicherte persönliche Forderungen unterliegen ohne Rücksicht auf eine zwischen Gläubiger und Schuldner getroffene Vereinbarung über den Erfüllungsort der Aufwertungsgesetzgebung desjenigen vertragschliessenden Staates, in dem das belastete Grundstück liegt, sofern der persönliche Schuldner zur Zeit der gerichtlichen Geltendmachung der Forderung dort seinen Wohnsitz (Sitz) hat.

2) Eine Rückgriffsforderung, die dem persönlichen Schuldner einer hypothekarisch gesicherten Forderung gegen den Eigentümer oder einen Rechtsvorgänger des Eigentümers aus der Übernahme der persönlichen Schuld zusteht, kann über den Betrag hinaus, der sich für die Aufwertung der persönlichen Forderung nach dem Rechte der belegenen Sache ergibt, dann nicht geltend gemacht werden, wenn:

- a) der Rückgriffsschuldner zur Zeit der gerichtlichen Geltendmachung der Rückgriffsforderung seinen Wohnsitz (Sitz) in demjenigen vertragschliessenden Staate hat, in dem das belastete Grundstück liegt, und
- b) der persönliche Schuldner zur Zeit der gerichtlichen Geltendmachung der hypothekarisch gesicherten Forderung seinen Wohnsitz (Sitz) in dem anderen vertragschliessenden Staate hat.

Artikel 8.

Sonstige persönliche Forderungen, deren Aufwertung durch die im Artikel 3 bezeichneten Vorschriften geregelt ist, unterliegen ohne Rücksicht auf eine zwischen Gläubiger und Schuldner getroffene Vereinbarung über den Erfüllungsort der Aufwertungsgesetzgebung desjenigen vertragschliessenden Staates, in dessen Gebiet der Schuldner zur Zeit der gerichtlichen Geltendmachung der Forderung seinen Wohnsitz (Sitz) hat.

Artikel 9.

Öffentliche Anleihen (in der Republik Polen: öffentliche und staatlich garantierte Anleihen) unterliegen der Ablösungsgesetzgebung desjenigen ver-

wodawstwa tego Państwa, zawierającego układ, na obszarze którego dłużnik w dniu wejścia w życie niniejszego układu ma swą siedzibę.

Artykuł 10.

O ile artykuły 6 do 9 nie zawierają żadnych postanowień co do prawa, jakie ma być stosowane, natenczas mają zastosowanie normy międzynarodowego prawa prywatnego, miarodajne dla każdego z Państw, zawierających układ.

Rozdział II.

OBLIGACJE PRZEMYSŁOWE.

Artykuł 11.

1) Obligacje w rozumieniu § 16 polskiego rozporządzenia z dnia 14 maja 1924 r., które według przepisów polskich zostały lub zostaną uznane za własność obywateli Rzeszy Niemieckiej, przerachowuje się na 25 od sta sumy, obliczonej na dzień ich emisji, według skali, zawartej w § 2 tego rozporządzenia.

2) Gdyby w poszczególnym wypadku ustawowa miara przerachowania miała być w myśl § 16 ustęp 2 polskiego rozporządzenia z dnia 14 maja 1924 r. przez sąd obniżona, natenczas miara, przez sąd ustalona, ma zastosowanie do roszczeń wierzycieli niemieckich tylko wówczas, jeżeli nie osiąga miary 25 od sta

Rozdział III.

POŻYCZKI PUBLICZNE.

Artykuł 12.

Korzyści, przyznane przy konwersji pożyczek publicznych obywatelom Rzeszy Niemieckiej z uwagi na szczególne stosunki gospodarcze (naprzykład w § 18 i następnych, w § 27 i następnych, § 47 niemieckiej ustawy o konwersji pożyczek publicznych), nie przysługują obywatelom polskim.

Artykuł 13.

Zamiast wierzytelności, wpisanych do księgi długów Rzeszy Niemieckiej i Państw Niemieckich, obywatele polscy, w szczególności polskie związki komunalne, otrzymają na żądanie, stosownie do niemieckich przepisów o księdze długów, obligacje opiewające na okaziciela a w danym razie zaświadczenia. uprawniające do uczestniczenia w losowaniu.

Artykuł 14.

1) Obligacje opiewające na korony waluty austriacko-węgierskiej:

tragschliessenden Staates, in dessen Gebiet der Schuldner am Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens seinen Sitz hat.

Artikel 10.

Soweit die Artikel 6 bis 9 keine Bestimmungen über das anzuwendende Recht enthalten, hat es bei den für jeden der vertragschliessenden Staaten massgebenden Regeln des internationalen Privatrechts sein Bewenden.

Abschnitt II.

INDUSTRIEOBLIGATIONEN.

Artikel 11.

1) Obligationen im Sinne des § 16 der polnischen Verordnung vom 14. Mai 1924, die nach polnischen Vorschriften als Eigentum deutscher Reichsangehöriger anerkannt sind oder anerkannt werden, werden auf 25 vom Hundert der Summe aufgewertet, die auf Grund der im § 2 dieser Verordnung enthaltenen Skala für den Tag der Ausgabe errechnet wird.

2) Sollte etwa im Einzelfalle nach § 16 Absatz 2 der polnischen Verordnung vom 14. Mai 1924 der gesetzliche Aufwertungssatz gerichtlich herabgesetzt werden, so gilt der gerichtlich festgesetzte Satz den deutschen Gläubigern gegenüber nur dann, wenn er den vorgesehenen Satz von 25 vom Hundert nicht erreicht.

Abschnitt III.

ÖFFENTLICHE ANLEIHEN.

Artikel 12.

Vorteile, die deutschen Reichsangehörigen bei der Ablösung öffentlicher Anleihen mit Rücksicht auf besondere wirtschaftliche Verhältnisse gewährt werden (zum Beispiel in den §§ 18 folgende, 27 folgende, 47 des deutschen Gesetzes über die Ablösung öffentlicher Anleihen), stehen den polnischen Staatsangehörigen nicht zu.

Artikel 13.

An Stelle von Reichs- und Staatsschuldbuchforderungen werden den polnischen Staatsangehörigen, insbesondere den polnischen Kommunalverbänden, auf Verlangen nach Massgabe der deutschen schuldbuchrechtlichen Vorschriften auf den Inhaber lautenden Schuldverschreibungen und gegebenenfalls Auslösungsscheine ausgehändigt.

Artikel 14.

1) Die auf Kronen österreichisch-ungarischer Währung lautenden Schuldverschreibungen

- a) kolei Albrechta i kolei Karola-Ludwika,
- b) kolei północnej Ferdynanda, kolei węgiersko-galicyskiej oraz kolei Lwów-Czerniowiec-Jassy III-ej emisji, o ile one obciążają Państwo Polskie,
- c) byłego kraju Galicji z lat 1893, 1904, 1905, 1907, 1908 i 1913

zostaną wymienione na obligacje polskich pożyczek konwersyjnych z 1924 r. lub 1926 r. w stosunku 10 złotych za 100 koron.

2) Wymiana ta dotyczy tylko samego kapitału; odsetek za czas do dnia 1 lipca 1925 r. nie przerahowuje się.

Artykuł 15.

1) Rząd Polski gotów jest traktować obligacje kolei Albrechta, kolei Karola Ludwika, kolei północnej Ferdynanda i kolei węgiersko-galicyskiej, opiewające na srebro w brzączącej monecie, na srebro efektywne i srebrne guldeny — o ile one obciążają Państwo Polskie — tak samo, jak obligacje, wymienione w artykule 14.

2) Rząd Polski gotów jest traktować obligacje kolei Albrechta z 1877 r., obligacje 4% amortyzacyjnej państwowej pożyczki austriackiej z 1913 r., zaciągniętej na cele kolejowe a opiewające na marki, tudzież obligacje byłego kraju Galicji z 1914 r. tak samo, jak tego rodzaju obligacje obywateli polskich.

Artykuł 16.

1) Pożyczki polskich związków komunalnych w rozumieniu § 2 polskiego rozporządzenia z dnia 27 grudnia 1924 r. (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 115, poz. 1026) przerahowuje się na 10 od sta sumy, obliczonej według skali, zawartej w § 2 polskiego rozporządzenia z dnia 14 maja 1924 r., i wymienia na obligacje konwersyjne, które zostaną wydane na podstawie polskich przepisów.

2) Przerachowanie to dotyczy tylko samego kapitału; odsetek za czas do dnia 1 lipca 1925 r. nie przerahowuje się.

Artykuł 17.

1) Postanowienia artykułów 14 do 16 odnoszą się tylko do takich obligacji, które w myśl polskich przepisów są lub będą uznane za własność obywateli Rzeszy Niemieckiej.

2) Za własność obywateli Rzeszy Niemieckiej uznaje się te obligacje, które w dniu 21 maja 1924 r. były własnością obywateli Rzeszy Niemieckiej lub po tym terminie przy rozliczeniu majątku korporacji prawa publicznego, której obszar (okrąg działalności) został przecięty granicą, nabyte zostały przez obywateli Rzeszy Niemieckiej.

- a) der Albrechtsbahn und der Karl-Ludwigs-Bahn,
- b) der Ferdinand-Nordbahn, der ungarisch-galizischen Eisenbahn und der Lemberg-Czernowitz-Jassybahn III. Emission, soweit sie den polnischen Staat belasten,
- c) des ehemaligen Landes Galizien aus den Jahren 1893, 1904, 1905, 1907, 1908 und 1913

werden im Verhältnis von 10 Zloty zu 100 Kronen in Schuldverschreibungen polnischer Konversionsanleihen aus den Jahren 1924 oder 1926 umgetauscht.

2) Dieser Umtausch gilt nur für den Kapitalbetrag; die Zinsen für die Zeit bis zum 1. Juli 1925 werden nicht aufgewertet.

Artikel 15.

1) Die Polnische Regierung ist bereit, die auf Silber in klingender Münze, Silber effektiv und Silbergulden lautenden Schuldverschreibungen der Albrechtsbahn, der Karl-Ludwigs-Bahn, der Ferdinand-Nordbahn und der ungarisch-galizischen Eisenbahn, soweit sie den polnischen Staat belasten, wie die im Artikel 14 bezeichneten Schuldverschreibungen zu behandeln.

2) Die Polnische Regierung ist bereit, die Schuldverschreibungen der Albrechtsbahn vom Jahre 1877, der mit 4% vom Hundert verzinslichen auf Mark lautenden österreichischen amortisablen Staatsanleihe für Eisenbahnzwecke vom Jahre 1913 und des ehemaligen Landes Galizien vom Jahre 1914 wie derartige Schuldverschreibungen polnischer Staatsangehöriger zu behandeln.

Artikel 16.

1) Polnische Kommunalanleihen im Sinne des § 2 der polnischen Verordnung vom 27. Dezember 1924 (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 115, poz. 1026) werden auf 10 vom Hundert der Summe aufgewertet, die auf Grund der im § 2 der Verordnung vom 14. Mai 1924 enthaltenen Skala errechnet wird, und in Konversionsschuldverschreibungen umgetauscht, die auf Grund der polnischen Vorschriften ausgegeben werden.

2) Diese Aufwertung gilt nur für den Kapitalbetrag; die Zinsen für die Zeit bis zum 1. Juli 1925 werden nicht aufgewertet.

Artikel 17.

1) Die Bestimmungen der Artikel 14 bis 16 gelten nur für Schuldverschreibungen, die nach polnischen Vorschriften als Eigentum deutscher Reichsangehöriger anerkannt sind oder anerkannt werden.

2) Als Eigentum deutscher Reichsangehöriger werden diejenigen Schuldverschreibungen anerkannt, die sich am 21. Mai 1924 im Eigentum deutscher Reichsangehöriger befunden haben oder die nach diesem Zeitpunkt bei der Auseinandersetzung des Vermögens einer öffentlich-rechtlichen Körperschaft, deren Gebiet (Geschäftsbezirk) durch die Grenzziehung durchschnitten worden ist, von einem deutschen Reichsangehörigen erworben worden sind.

Rozdział IV.

UBEZPIECZENIA.

Artykuł 18.

1) Kwoty, przypadające według planów podziału na roszczenia obywateli polskich z umów o ubezpieczenie na życie, określonych w artykule 95 rozporządzenia wykonawczego z dnia 29 listopada 1925 r. do niemieckiej ustawy waloryzacyjnej, będą na wniosek ubezpieczonych (ubezpieczających, uposażonych) wypłacane gotówką przed dniem 31 grudnia 1932 r. Wnioski te należy zgłaszać w niemieckich zakładach ubezpieczeń w przeciągu dziewięciu miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego układu za pośrednictwem Rządu Polskiego, którego stwierdzenia obywatelstwa wnioskodawców są w postępowaniu tem wiążące.

2) Przy ubezpieczeniach, które na podstawie planów podziału zostaną zamienione na ubezpieczenia bezskładkowe lub na ubezpieczenia za opłatą składek, uważa się wniosek za wypowiedzenie na dzień 14-ty miesiąca, następującego po dniu otrzymania wniosku przez zakład ubezpieczeń. Jeżeli plan podziału został już zatwierdzony, wypłaca się odnośne kwoty w ciągu trzech miesięcy po otrzymaniu wniosku. O ile plan podziału nie zawiera dla wypłat gotówkowych, z tytułu wypowiedzianych umów o ubezpieczenie, postanowień korzystniejszych, natenczas zmniejsza się kwotę, która ma być wypłacona, o $\frac{1}{2}$ od sta za każdy miesiąc kalendarzowy, który dzieli dzień wypłaty od dnia 31 grudnia 1932 r.

Artykuł 19.

Postanowienia artykułu 18 należy odpowiednio stosować przy wypłacie kwot, przypadających według polskich przepisów o przerachowaniu na roszczenia obywateli Rzeszy Niemieckiej z tytułu umów o ubezpieczenie na życie, zawartych z polskimi zakładami ubezpieczeń.

Artykuł 20.

Początek i bieg czasokresów, które dotyczą umów o ubezpieczenie, oznaczonych w artykułach 18 i 19, ulega wstrzymaniu od dnia 1 grudnia 1918 r. aż do dnia wejścia w życie niniejszego układu.

Artykuł 21.

1) Roszczenia obywateli polskich z tytułu umów o ubezpieczenie na życie, które opiewają na wyrażoną w markach kwotę pieniężną a według przepisów rozporządzenia wykonawczego z dnia 29 listopada 1925 r. do niemieckiej ustawy waloryzacyjnej nie podlegają przerachowaniu, jak również roszczenia obywateli polskich z tytułu umów o ubezpieczenie na życie, które opiewają na marki polskie, noty Kriesa, ruble i korony austriackie, zostaną uregulowane przez Rząd Polski, o ile umowy o ubezpie-

Abschnitt IV.

VERSICHERUNGEN.

Artikel 18.

1) Die Beträge, die auf die im Artikel 95 der Durchführungsverordnung zum deutschen Aufwertungsgesetze vom 29. November 1925 bezeichneten Lebensversicherungsansprüche polnischer Staatsangehöriger nach den Teilungsplänen entfallen, werden auf Antrag der Versicherten (Versicherungsnehmer, Bezugsberechtigten) vor dem 31. Dezember 1932 bar gezahlt. Die Anträge sind innerhalb von neun Monaten nach dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens durch Vermittlung der Polnischen Regierung, die für dieses Verfahren die Staatsangehörigkeit der Antragsteller bindend feststellt, bei den deutschen Versicherungsunternehmungen zu stellen.

2) Bei Versicherungen, die nach den Teilungsplänen in beitragsfreie oder beitragspflichtige Versicherungen umgestellt werden, gilt der Antrag als Kündigung zum 14. desjenigen Monats, der auf den Tag des Eingangs bei den Versicherungsunternehmungen folgt. Die Beträge werden innerhalb dreier Monate nach dem Eingang des Antrags gezahlt, sofern der Teilungsplan bereits genehmigt ist. Soweit der Teilungsplan für Barzahlungen gekündigter Versicherungen nicht günstigere Bestimmungen vorsieht, wird der zu zahlende Betrag um $\frac{1}{2}$ vom Hundert für jeden vollen Kalendermonat vermindert, der zwischen dem Tage der Auszahlung und dem 31. Dezember 1932 liegt.

Artikel 19.

Für die Auszahlung der Beträge, die auf die Lebensversicherungsansprüche deutscher Reichsangehöriger bei polnischen Versicherungsunternehmungen nach den polnischen Aufwertungsvorschriften entfallen, finden die Bestimmungen des Artikel 18 sinngemässe Anwendung.

Artikel 20.

Der Beginn und der Lauf von Fristen, die für die in den Artikeln 18, 19 bezeichneten Versicherungsverträge gelten, sind vom 1. Dezember 1918 ab bis zum Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens gehemmt.

Artikel 21.

1) Lebensversicherungsansprüche polnischer Staatsangehöriger, die auf in Mark ausgedrückte Geldsummen lauten und der Aufwertung nach den Vorschriften der Durchführungsverordnung zu dem deutschen Aufwertungsgesetze vom 29. November 1925 nicht unterliegen, sowie Lebensversicherungsansprüche polnischer Staatsangehöriger, die auf polnische Mark, Kriesnoten, Rubel und österreichische Kronen lauten, werden von der Polnischen Regierung geregelt, sofern die Versicherungsverträge von

czenie zostały zawarte przez obywateli polskich przed dniem 14 lutego 1924 r.

2) W tym celu wypłaca się Rządowi Polskiemu tytułem odprawy 900.000 marek Rzeszy Niemieckiej i 426.000 złotych stosownie do bliższych postanowień artykułów 22 i 24 oraz przyznaje się prawa, przewidziane w artykule 26. Odprawa ta zostanie rozłożona na niemieckie zakłady ubezpieczeń stosownie do bliższego zarządzenia Reichsaufsichtsamt für Privatversicherung.

Artykuł 22.

1) Kwota 900.000 marek Rzeszy Niemieckiej (artykuł 21 ustęp 2) zostanie zapłacona w ciągu dwóch lat od dnia wejścia w życie niniejszego układu, nie później jednak jak w dniu 2 stycznia 1932 r. Może ona być w całości lub w części zapłacona wcześniej po potrąceniu dyskonta, którego wysokość oznaczy we wzajemnym porozumieniu Polski Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń i Reichsaufsichtsamt für Privatversicherung.

2) Wobec Rządu Polskiego zobowiązany będzie do zapłacenia pełnej kwoty jeden z niemieckich zakładów ubezpieczeń, który przed dniem wejścia w życie niniejszego układu zostanie oznaczony w porozumieniu z Rządem Polskim.

Artykuł 23.

1) Do czasu całkowitego uiszczenia przewidzianej w artykule 22 zapłaty mają zastosowanie do hipotek, zapisanych na rzecz niemieckich zakładów ubezpieczeń na nieruchomościach, położonych w Rzeczypospolitej Polskiej, następujące postanowienia:

- a) niemieckie zakłady ubezpieczeń są zobowiązane do bezwzględnego dochodzenia przysługujących im hipotek. Spłata przez dłużników kwot, przypadających na kapitał, winna być dokonywana na rachunek niemieckich zakładów ubezpieczeń w polskiej państwowej instytucji kredytowej, która została wyznaczona przez Rząd Polski przed dniem wejścia w życie niniejszego układu. Spłacone hipoteki mogą być w księdze wieczystej wykreślone jedynie na podstawie zezwolenia na wykreślenie, zatwierdzonego przez ową instytucję kredytową;
- b) konta, które zostaną założone w owej instytucji kredytowej dla poszczególnych niemieckich zakładów ubezpieczeń, należy — bez uszczerbku dla postanowienia artykułu 24, ustęp 1, zdanie 2 — prowadzić i oprocentowywać według ogólnych warunków umownych tej instytucji kredytowej, stosownie do zlecenia zakładów ubezpieczeń w złotych, w markach Rzeszy Niemieckiej lub w dolarach Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Niemieckie zakłady ubezpieczeń mogą rozporządzać odsetkami, przypadającymi na te konta; poza tem można rozporządzać kwotami, znajdującymi się na tych kontach, jedynie za zgodą Rządu Polskiego;

polnischen Staatsangehörigen vor dem 14. Februar 1924 abgeschlossen worden sind.

2) Hierfür werden der Polnischen Regierung 900.000 Reichsmark und 426.000 Zloty als Abfindungssumme nach näherer Bestimmung der Artikel 22 bis 24 entrichtet und die im Artikel 26 vorgesehenen Rechte eingeräumt. Diese Abfindungssumme wird auf die deutschen Versicherungsunternehmungen nach näherer Anordnung des Reichsaufsichtsamts für Privatversicherung umgelegt.

Artikel 22.

1) Der Betrag von 900.000 Reichsmark (Artikel 21 Absatz 2) wird zwei Jahre nach dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens, jedoch nicht später als am 2. Januar 1932, gezahlt. Er kann ganz oder teilweise vorzeitig unter Abzug eines Diskonts gezahlt werden, dessen Höhe zwischen dem Reichsaufsichtsamt für Privatversicherung und dem Polnischen Staatlichen Kontrollamt für Versicherungen vereinbart wird.

2) Eine vor dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens der Polnischen Regierung im Eilvernehmen mit ihr zu bestimmende deutsche Versicherungsunternehmung ist der Polnischen Regierung gegenüber zur Zahlung des gesamten Betrags verpflichtet.

Artikel 23.

1) Bis zur vollständigen Bewirkung der im Artikel 22 vorgesehenen Zahlung gelten hinsichtlich der für die deutschen Versicherungsunternehmungen auf Grundstücken in der Republik Polen eingetragenen Hypotheken nachstehende Bestimmungen:

- a) die deutschen Versicherungsunternehmungen sind verpflichtet, die ihnen zustehenden Hypotheken unverzüglich geltend zu machen. Die Rückzahlung der Kapitalbeträge durch die Schuldner erfolgt für Rechnung der deutschen Versicherungsunternehmungen an eine polnische staatliche Kreditanstalt, die von der Polnischen Regierung vor dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens bezeichnet wird. Die zurückgezahlten Hypotheken können nur auf Grund einer von dieser Kreditanstalt genehmigten Löschungsbewilligung im Grundbuch gelöscht werden;
- b) die bei der Kreditanstalt für die einzelnen deutschen Versicherungsunternehmungen angelegten Konten sind — unbeschadet der Bestimmung des Artikel 24 Absatz 1 Satz 2 — nach den allgemeinen Geschäftsbedingungen dieser Kreditanstalt, und zwar nach Weisung der Versicherungsunternehmungen in Reichsmark, Zloty oder Dollar der Vereinigten Staaten von Amerika zu führen und zu verzinsen. Die auf die Konten entfallenden Zinsen stehen den deutschen Versicherungsunternehmungen zur Verfügung; im übrigen kann über diese Guthaben nur mit Zustimmung der Polnischen Regierung verfügt werden;

c) kwoty, znajdujące się każdorazowo na kontach niemieckich zakładów ubezpieczeń, mogą być użyte na umorzenie sumy 900.000 marek Rzeszy Niemieckiej, o ile w myśl artykułu 24 nie są przeznaczone do zapłaty na rzecz Rządu Polskiego.

2) Z dokonaniem w całości zapłaty przewidzianej w artykule 22 upadają wymienione w ustępie 1 ograniczenia; nie dotyczy to jednak wymienionych w artykule 24 hipotek, do których należy stosować postanowienia artykułu 24 ustęp 5.

Artykuł 24.

1) Kwota 426.000 złotych (artykuł 21 ustęp 2) zostanie zapłacona w ten sposób, że na jej umorzenie zalicza się 60 od sta tych kwot przypadających na kapitał, które wpłacone zostaną na poczet hipotek niemieckich zakładów ubezpieczeń, zapisanych na nieruchomościach położonych w Rzeczypospolitej Polskiej a oznaczyć się mających w porozumieniu z Rządem Polskim przed dniem wejścia w życie niniejszego układu. Z kwot, wpłacanych na poczet tych hipotek, należy 60 od sta przekazywać na osobne konta, które należy prowadzić w złotych. Zresztą do tych kont mają zastosowanie postanowienia artykułu 23 ustęp 1 b).

2) Gdyby niemieckie zakłady ubezpieczeń miały ściągnąć hipoteki wymienione w ustępie 1 przed dniem wejścia w życie niniejszego układu, lub płatność ich odroczyć poza termin podany Rządowi Polskiemu, natenczas będą one zobowiązane wnieść bezwzględnie po dniu wejścia w życie niniejszego układu do rąk wymienionej w artykule 23 instytucji kredytowej wpłaty w wysokości kwot, które z mocy ustawy przypadają na te hipoteki z tytułu przerachowania.

3) Kwoty, znajdujące się na wymienionych w ustępie 1 osobnych kontach, zostaną przekazane Rządowi Polskiemu do łącznej sumy 426.000 złotych najpóźniej w terminie płatności, przewidzianym w artykule 22 ustęp 1. Kwota 426.000 złotych może być w całości lub w części zapłacona wcześniej po potrąceniu dyskonta, którego wysokość oznaczy za wzajemnym porozumieniem Polski Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń i Reichsaufsichtsamt für Privatversicherung.

4) Gdyby przekazana w myśl ustępu 3 kwota nie miała osiągnąć sumy 426.000 złotych, natenczas niemieckie zakłady ubezpieczeń będą zobowiązane odstąpić Rządowi Polskiemu w wysokości brakującej kwoty te z nieściągniętych jeszcze hipotek, które wskazane zostaną przez Rząd Polski z pośród hipotek; wymienionych w ustępie 1. Rząd Polski jest zobowiązany do przyjęcia owych hipotek. Z odstąpieniem uważa się zapłatę kwoty 426.000 złotych, przewidzianą w ustępie 1, za dokonaną.

5) Z całkowitem dokonaniem przewidzianych w ustępach 3 i 4 świadczeń upadają odnośnie do wymienionych w ustępie 1 hipotek ograniczenia, wyszczególnione w artykule 23 oraz w artykule niniejszym.

c) die auf den Konten der deutschen Versicherungsunternehmungen jeweils vorhandenen Beträge können, soweit sie nicht zur Zahlung gemäss Artikel 24 an die Polnische Regierung dienen, zur Tilgung der Summe von 900.000 Reichsmark verwendet werden.

2) Ist die im Artikel 22 vorgesehene Zahlung vollständig bewirkt, so fallen die im Absatz 1 bezeichneten Beschränkungen fort; dies gilt nicht für die im Artikel 24 behandelten Hypotheken, für die es bei der Bestimmung des Artikel 24 Absatz 5 bewendet.

Artikel 24.

1) Der Betrag von 426.000 Złoty (Artikel 21 Absatz 2) wird in der Weise gezahlt, dass hierauf 60 vom Hundert derjenigen Kapitalbeträge angerechnet werden, die auf die im Einvernehmen mit der Polnischen Regierung vor dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens zu bezeichnende, auf Grundstücken in der Republik Polen eingetragene Hypotheken der deutschen Versicherungsunternehmungen gezahlt werden. Von den auf diese Hypotheken eingehenden Zahlungen sind 60 vom Hundert auf besondere Konten zu überweisen, die in Złoty zu führen sind. Im übrigen finden auf diese Konten die Bestimmungen des Artikel 23 Absatz 1 b) Anwendung.

2) Sollten die deutschen Versicherungsunternehmungen vor dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens die im Absatz 1 bezeichneten Hypotheken eingezogen oder deren Fälligkeit über die der Polnischen Regierung mitgeteilten Zahlungsstermine hinausgeschoben haben, so sind sie verpflichtet, in Höhe der auf diese Hypotheken entfallenden gesetzlich vorgesehenen Aufwertungsbeiträge unverzüglich nach dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens Zahlungen an die im Artikel 23 bezeichnete Kreditanstalt zu leisten.

3) Die auf den im Absatz 1 bezeichneten besonderen Konten vorhandenen Beträge werden bis zum Gesamtbetrage von 426.000 Złoty spätestens an dem im Artikel 22 Absatz 1 vorgesehenen Zahlungstermin der Polnischen Regierung überwiesen. Der Betrag von 426.000 Złoty kann ganz oder teilweise vorzeitig unter Abzug eines Diskonts gezahlt werden, dessen Höhe zwischen dem Reichsaufsichtsamt für Privatversicherung und dem Polnischen Staatlichen Kontrollamt für Versicherungen vereinbart wird.

4) Sollte der nach Absatz 3 überwiesene Betrag die Summe von 426.000 Złoty nicht erreichen, so sind die deutschen Versicherungsunternehmungen verpflichtet, der Polnischen Regierung in Höhe des Fehlbetrags von ihr auszuwählende, noch nicht eingezogene gemäss Absatz 1 bezeichnete Hypotheken abzutreten; die Polnische Regierung ist zur Annahme dieser Hypotheken verpflichtet. Mit der Abtretung gilt die im Absatz 1 vorgesehene Zahlung des Betrags von 426.000 Złoty als bewirkt.

5) Sind die in den Absätzen 3, 4 vorgesehenen Leistungen vollständig bewirkt, so fallen hinsichtlich der im Absatz 1 bezeichneten Hypotheken die im Artikel 23 und in diesem Artikel bezeichneten Beschränkungen fort.

Artykuł 25.

Artikel 25.

1) Wierzytelność Rządu Polskiego w wysokości 900.000 marek Rzeszy Niemieckiej (artykuł 21 ustęp 2) nie może być przedmiotem żadnych zarządzeń przymusowych lub egzekucyjnych; nie można również odnośnie do tej wierzytelności wykonać prawa zatrzymania.

2) Postanowienia ustępu 1 mają odpowiednie zastosowanie do kwot, które znajdują się na wymienionych w artykułach 23 ustęp 1 b) i 24 ustęp 1 kontach niemieckich zakładów ubezpieczeń przez czas trwania ograniczeń, przewidzianych w owych artykułach.

Artykuł 26.

Artikel 26.

1) Niemieckie zakłady ubezpieczeń są zobowiązane poczynić starania o zwolnienie i wydanie przez Rząd Austriacki Rządowi Polskiemu tej części lokat wszelkiego rodzaju, zabezpieczających rezerwy składkowe byłego austriackiego portfela, która przypada na ubezpieczenia obywateli polskich, zawarte w koronach i markach, i istnieje w dniu wejścia w życie niniejszego układu. Przepis ten należy odpowiednio stosować, jeżeli przypadające na ubezpieczenia polskie części wymienionych w zdaniu 1 lokat zostały lub zostaną za zgodą Rządu Austriackiego wydane osobom trzecim. Stwierdzenia przez Rząd Polski obywatelstwa ubezpieczonych (ubezpieczających, uposażonych) są przytem miarodajne. Udział polskiego portfela ubezpieczeń w wymienionych lokatach ustalony zostanie w porozumieniu z Rządem Polskim przez niemieckie zakłady ubezpieczeń według stanu z dnia 31 grudnia 1919 r. na podstawie danych, dostarczonych przez Rząd Polski.

2) Rząd Polski może żądać w wysokości swego udziału odstąpienia praw niemieckich zakładów ubezpieczeń do wymienionych lokat. Z odstąpieniem upada przewidziane w ustępie 1 zobowiązanie.

Artykuł 27.

Artikel 27.

Z wypełnieniem wynikających z artykułów 22 do 24 i 26 obowiązków zostają zarówno niemieckie zakłady ubezpieczeń, jak i ubezpieczeni (ubezpieczający, uposażeni) zwolnieni z wszelkich zobowiązań z tytułu określonych w artykule 21 umów o ubezpieczenie. Roszczeń z tytułu tych umów o ubezpieczenie nie można dochodzić aż do dnia 30 września 1932 r.; po tym dniu można dochodzić tych roszczeń tylko wówczas, gdyby zwolnienie, przewidziane w zdaniu 1, nie miało nastąpić.

Artykuł 28.

Artikel 28.

Termin płatności hipotek, które zostały zapisane na rzecz niemieckich zakładów ubezpieczeń na

1) Die Forderung der Polnischen Regierung auf Zahlung des Betrags von 900.000 Reichsmark (Artikel 21 Absatz 2) unterliegt keinen Zwangs- und Vollstreckungsmassnahmen; auch kann ein Zurückbehaltungsrecht an dieser Forderung nicht geltend gemacht werden.

2) Die Bestimmungen des Absatz 1 finden auf Guthaben deutscher Versicherungsunternehmen, die sich auf den im Artikel 23 Absatz 1 b) und Artikel 24 Absatz 1 bezeichneten Konten befinden, für die Dauer der in diesen Artikeln vorgesehenen Beschränkungen entsprechende Anwendung.

1) Die deutschen Versicherungsunternehmen sind verpflichtet, sich dafür einzusetzen, dass von der Österreichischen Regierung derjenige Teil der Deckungsmittel jeder Art für die Prämienreserven des ehemaligen österreichischen Bestandes, der auf die Kronen und Markversicherungen polnischer Staatsangehöriger entfällt und am Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens vorhanden ist, freigegeben und an die Polnische Regierung herausgegeben wird. Entsprechendes gilt, wenn die auf polnische Versicherungen entfallenden Teile der im Satz 1 bezeichneten Deckungsmittel mit Zustimmung der Österreichischen Regierung an Dritte übergeben worden sind oder übergeben werden. Hierbei sind die Feststellungen der Polnischen Regierung hinsichtlich der Staatsangehörigkeit der Versicherten (Versicherungsnehmer, Bezugsberechtigten) massgebend. Der Anteil des polnischen Versicherungsbestandes an den erwähnten Deckungsmitteln wird auf Grund der von der Polnischen Regierung zu beschaffenden Unterlagen nach dem Stande vom 31. Dezember 1919 von den deutschen Versicherungsunternehmen im Einvernehmen mit der Polnischen Regierung festgesetzt.

2) Der Polnischen Regierung bleibt es vorbehalten, die anteilmässige Abtretung der Rechte der deutschen Versicherungsunternehmen an den erwähnten Deckungsmitteln zu verlangen; mit der Abtretung fällt die im Absatz 1 vorgesehene Verpflichtung fort.

Mit Erfüllung der sich aus Artikel 22 bis 24 und 26 ergebenden Obliegenheiten werden sowohl die deutschen Versicherungsunternehmen als auch die Versicherten (Versicherungsnehmer, Bezugsberechtigte) von allen Verpflichtungen aus den im Artikel 21 bezeichneten Versicherungsverträgen befreit. Aus diesen Versicherungsverträgen können Ansprüche bis zum 30. September 1932 nicht geltend gemacht werden; nach diesem Tage können sie nur geltend gemacht werden, sofern die im Satz 1 vorgesehene Befreiung noch nicht eingetreten sein sollte.

Für Hypotheken, die für die deutschen Versicherungsunternehmen auf Grundstücken in der

nieruchomościach, położonych w Rzeczypospolitej Polskiej, i zostały przez nie nabyte przed dniem 1 stycznia 1928 r., nie może być przez przepisy prawa krajowego odroczone poza dzień 1 stycznia 1929 r. Postanowienia artykułu 4 nie mają zastosowania do tych hipotek.

Artykuł 29.

1) Z dniem wejścia w życie niniejszego układu zostaną hipoteki, wpisane na rzecz niemieckich zakładów ubezpieczeń na nieruchomościach, położonych w Rzeczypospolitej Polskiej, zwolnione z likwidacji oraz z wszelkich zarządzeń likwidacyjnych i wynikających z nich ograniczeń, opartych na artykule 297 b Traktatu Wersalskiego i na ustawach polskich z dnia 4 marca 1920 r. i z dnia 15 lipca 1920 r. (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 25, poz. 153 i Nr. 70, poz. 467).

2) Niemieckie zakłady ubezpieczeń nie mogą w żaden sposób dochodzić przeciw Rządowi Polskiemu ewentualnych pretensyj, które zgłoszone zostały lub zgłoszone będą z powołaniem się na likwidacyjne zarządzenia i wynikające z nich ograniczenia, o ile zarządzenia te dotyczą innych wartości majątkowych, aniżeli prawa własności lub współwłasności na nieruchomościach.

Artykuł 30.

Z dniem wejścia w życie niniejszego układu nie ma wobec niemieckich zakładów ubezpieczeń zastosowania przepis § 24 polskiego rozporządzenia z dnia 14 maja 1924 r.

Artykuł 31.

Przy regulowaniu ubezpieczeń, zawartych w niemieckich pożyczkach wojennych i premjowych pożyczkach oszczędnościowych, będą obywatele polscy traktowani narówni z obywatelami Rzeszy Niemieckiej.

Artykuł 32.

1) W rozumieniu postanowień niniejszego rozdziału uważa się za hipoteki tak prawo rzeczowe, jak i zabezpieczoną osobistą wierzytelność.

2) Postanowienia niniejszego rozdziału, odnoszące się do hipotek, mają zastosowanie również do długów gruntowych.

Artykuł 33.

W rozumieniu postanowień niniejszego rozdziału uważa się za zakłady ubezpieczeń również publiczno-prawne zakłady ubezpieczeń, z wyjątkiem podmiotów ubezpieczeń społecznych.

Republik Polen eingetragen und von ihnen vor dem 1. Januar 1928 erworben sind, darf ein Zahlungsaufschub über den 1. Januar 1929 hinaus durch landesrechtliche Vorschriften nicht bewilligt werden. Die Bestimmungen des Artikel 4 finden auf diese Hypotheken keine Anwendung.

Artikel 29.

1) Mit dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens werden die für die deutschen Versicherungsunternehmen auf Grundstücken in der Republik Polen eingetragenen Hypotheken von der Liquidation sowie von allen Liquidationsanordnungen und sich daraus ergebenden Beschränkungen befreit, die auf Artikel 297b) des Versailler Vertrags und den polnischen Gesetzen vom 4. März und 15. Juli 1920 (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 25, poz. 153 und Nr. 70, poz. 467) beruhen.

2) Etwasige Ansprüche deutscher Versicherungsunternehmen gegen die Polnische Regierung, die aus solchen Liquidationsanordnungen und den sich daraus ergebenden Beschränkungen hergeleitet worden sind oder hergeleitet werden können, soweit durch solche Massnahmen andere Vermögenswerte als Eigentums- oder Miteigentumsrechte an Grundstücken betroffen worden sind, in keiner Weise geltend gemacht werden.

Artikel 30.

Mit dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens findet die Vorschrift des § 24 der polnischen Verordnung vom 14. Mai 1924 deutschen Versicherungsunternehmen gegenüber keine Anwendung.

Artikel 31.

Bei der Regelung deutscher Kriegsanzleihe- und Sparprämienanleihe-Versicherungen werden die polnischen Staatsangehörigen den deutschen Reichsangehörigen gleichgestellt.

Artikel 32.

1) Unter Hypotheken im Sinne der Bestimmungen dieses Abschnitts ist sowohl das dingliche Recht wie die gesicherte persönliche Forderung zu verstehen.

2) Die Bestimmungen dieses Abschnitts über Hypotheken finden auch auf Grundschulden Anwendung.

Artikel 33.

Als Versicherungsunternehmen im Sinne der Bestimmungen dieses Abschnitts gelten auch öffentlichrechtliche Versicherungsanstalten mit Ausnahme der Träger der Sozialversicherung.

Rozdział V.

ZIEMSTWA.

Artykuł 34.

1) Hipoteki i inne prawa, zapisane na nieruchomościach położonych w drugim Państwie, zawierającym układ, na rzecz ziemskich (rycerskich) instytucji kredytowych, których okrąg działalności został przecięty granicą, jak również oznaczone bliżej w niniejszym rozdziale osobiste wierzytelności, które mimo wygaśnięcia prawa rzeczowego nadal istnieją, podlegają uregulowaniu w myśl postanowień niżej podanych.

2) W rozumieniu postanowień niniejszego rozdziału uważa się za hipoteki tak prawo rzeczowe, jak i zabezpieczoną osobistą wierzytelność.

3) Osobiste wierzytelności zostają uregulowane tylko o tyle, o ile w myśl postanowień niniejszego układu podlegają przerachowaniu według ustawodawstwa tego Państwa, zawierającego układ, na obszarze którego obciążona nieruchomość jest położona.

Artykuł 35.

1) O ile hipoteki i inne prawa, zapisane na rzecz Westpreussische Landschaft, Neue Westpreussische Landschaft, Ostpreussische Landschaft, Schlesische Landschaft lub na rzecz ziemstw książęcych tej ostatniej (ziemstwa pruskie) na nieruchomościach w Polsce położonych, jeszcze nie zostały spłacone lub nie wygasły, przechodzą one z dniem wejścia w życie niniejszego układu z mocy samego prawa na polską publiczno-prawną instytucję kredytową, która zostanie przez Rząd Polski oznaczona przy wymianie dokumentów ratyfikacyjnych; do skuteczności przejścia praw nie potrzeba ani wręczenia listów hipotecznych, ani wpisu w księdze wieczystej, ani żadnego innego aktu prawnego. Odnośne hipoteki i inne prawa należy wyszczególnić w wykazie, który wręczony zostanie Rządowi Polskiemu przy wymianie dokumentów ratyfikacyjnych.

2) Postanowienia ustępu 1 obowiązują odpowiednio w wypadkach, w których mimo wygaśnięcia prawa rzeczowego pozostała nadal osobista wierzytelność, jeżeli dłużnik w dniu wejścia w życie niniejszego układu ma swe miejsce zamieszkania (siedzibę) w Rzeczypospolitej Polskiej.

3) Hipoteki, inne prawa i wierzytelności, wymienione w ustępach 1 i 2 rodzaju, które nie zostały wyszczególnione w wykazach, uważa się wobec pruskich ziemstw oraz oznaczonej w ustępie 1 polskiej instytucji kredytowej za wygasłe.

Artykuł 36.

1) Polska publiczno-prawna instytucja kredytowa ma odnośnie do przeszłych na nią hipotek, in-

Abschnitt V.

LANDSCHAFTEN.

Artikel 34.

1) Hypotheken und sonstige Rechte, die für die landschaftlichen (ritterschaftlichen) Kreditanstalten, deren Geschäftsbezirk durch die Grenzziehung durchschnitten worden ist, auf Grundstücken im anderen vertragschliessenden Staate eingetragen sind, sowie die in diesem Abschnitt näher bezeichneten persönlichen Forderungen, die trotz Erlöschens des dinglichen Rechtes bestehen geblieben sind, werden nach Massgabe der nachstehenden Bestimmungen abgewickelt.

2) Unter Hypotheken im Sinne der Bestimmungen dieses Abschnitts ist sowohl das dingliche Recht wie die gesicherte persönliche Forderung zu verstehen.

3) Persönliche Forderungen werden nur insoweit abgewickelt, als sie nach Massgabe der Bestimmungen dieses Abkommens der Aufwertungsgesetzgebung desjenigen vertragschliessenden Staates unterliegen, in dessen Gebiet das belastete Grundstück liegt.

Artikel 35.

1) Soweit die für die Westpreussische Landschaft, Neue Westpreussische Landschaft, Ostpreussische Landschaft und Schlesische Landschaft oder deren Fürstentumslandschaften (preussische Landschaften) auf Grundstücken in der Republik Polen eingetragenen Hypotheken und sonstigen Rechte nicht bereits zurückgezahlt oder erloschen sind, gehen sie mit dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens von Rechts wegen auf eine polnische öffentlich-rechtliche Kreditanstalt über, die von der Polnischen Regierung beim Austausch der Ratifikationsurkunden bezeichnet wird; zur Wirksamkeit des Rechtsüberganges bedarf es weder der Aushändigung der Hypothekenbriefe noch der Eintragung im Grundbuch noch einer sonstigen Rechtshandlung. Diese Hypotheken und sonstigen Rechte sind in einem Verzeichnis aufzuführen, das der Polnischen Regierung beim Austausch der Ratifikationsurkunden ausgehändigt wird.

2) Die Bestimmungen des Absatz 1 gelten entsprechend in den Fällen, in denen trotz des Erlöschens des dinglichen Rechtes die persönliche Forderung bestehen geblieben ist, sofern der Schuldner am Tage des Inkrafttretens des Abkommens seinen Wohnsitz (Sitz) in der Republik Polen hat.

3) Hypotheken, sonstige Rechte und Forderungen der in den Absätzen 1, 2 bezeichneten Art, die nicht in den Verzeichnissen aufgeführt sind, gelten den preussischen Landschaften sowie der im Absatz 1 bezeichneten polnischen Kreditanstalt gegenüber als erloschen.

Artikel 36.

1) Die polnische öffentlich-rechtliche Kreditanstalt hat hinsichtlich der auf sie übergegangenen Hy-

nych praw i wierzytelności w stosunku do ziemstw pruskich stanowisko powiernika (polska instytucja powiernicza). Winna ona przy sprawowaniu czynności przestrzegać staranności, wymaganej w życiu potocznym. Przyzwolenie ziemstwa pruskiego obowiązana jest ona uzyskać na:

- a) wyrażanie zrzeczeń,
- b) zawieranie ugód,
- c) odraczanie płatności wierzytelności na przeciąg czasu dłuższy niż ogółem sześć miesięcy,
- d) prowadzenie procesów,
- e) wdrażanie postępowania, ustanawiającego zarząd przymusowy.

2) Polska instytucja powiernicza i ziemstwa pruskie mogą umówić się, że także i inne czynności prawne wymagać mają przyzwolenia.

Artykuł 37.

1) Kwoty, wynikające z przerachowania, przypadające na poszczególne hipoteki i wierzytelności, które przeszły na polską instytucję powierniczą, zarówno jak i świadczenia uboczne, obliczone zostaną przez ziemstwa pruskie stosownie do następujących postanowień.

2) Od niespłaconej jeszcze w dniu 1 stycznia 1920 r. kwoty, przypadającej na poszczególną hipotekę, odliczyć należy:

- a) istniejący w tym dniu udział hipoteki w funduszu amortyzacyjnym w jego nominalnej kwocie;
- b) przewidziane w planie amortyzacyjnym półroczne raty amortyzacyjne, jeżeli zapłata uiszczona przed dniem 28 kwietnia 1924 r. odpowiada nominalną kwotą dłużnej racie amortyzacyjnej. Warunek ten uważa się za spełniony, gdy kwota, zapłacona w markach polskich dosięga nominalną kwotą dłużnego półrocznego świadczenia (dodatku na koszty administracyjne, odsetek i raty amortyzacyjnej). Jeżeli ziemstwa pruskie zapisały na dobro dłużnika zapłatę w markach niemieckich, należy dla powyższego ustalenia zapisaną na dobro dłużnika kwotę przeliczyć na marki polskie według ostatniego kursu marki niemieckiej z przed dnia, w którym ziemstwa pruskie tę kwotę otrzymały. Kurs ustala się według tabeli, która zestawiona zostanie przez Rząd Polski na podstawie przeciętnych kursów marki niemieckiej na giełdzie poznańskiej i wręczona Rządowi Niemieckiemu najpóźniej przy wymianie dokumentów ratyfikacyjnych. Jeżeli w ten sposób ustalona kwota uiszczonej zapłaty nie dosięga nominalną kwotą dłużnego półrocznego świadczenia, należy ją zarachować najpierw na dodatek na koszty administracyjne, następnie na odsetki a resztę na ratę amortyzacyjną;

- c) wniesione do dnia 30 czerwca 1924 r. listy zastawne w nominalnej kwocie;

potheken, sonstigen Rechte und Forderungen im Verhältnis zu den preussischen Landschaften die Stellung eines Treuhänders (polnische Treuhandstelle). Sie hat bei ihrer Geschäftsführung die im Verkehr erforderliche Sorgfalt zu vertreten. Die Zustimmung der preussischen Landschaft ist einzuholen:

- a) zur Erklärung von Verzichten,
- b) zum Abschluss von Vergleichen,
- c) zu Stundungen fälliger Forderungen über den Zeitraum von insgesamt sechs Monaten hinaus,
- d) zur Führung von Rechtsstreitigkeiten,
- e) zur Einleitung von Zwangsverwaltungsverfahren.

2) Die polnische Treuhandstelle und die preussischen Landschaften können vereinbaren, dass weitere Rechtsgeschäfte zustimmungsbedürftig sind.

Artikel 37.

1) Die Aufwertungsbeträge, die auf die einzelnen auf die polnische Treuhandstelle übergegangenen Hypotheken und Forderungen entfallen, sowie die Nebenleistungen werden von den preussischen Landschaften nach Massgabe folgender Bestimmungen errechnet.

2) Von dem am 1. Januar 1920 noch nicht zurückgezählten Beträge der einzelnen Hypothek sind abzuziehen:

- a) der Bestand des Tilgungsfondsanteils der Hypothek an diesem Tage zum Nennbetrag;
- b) die im Tilgungsplane vorgesehenen halbjährlichen Tilgungsraten, wenn die vor dem 28. April 1924 geleistete Zahlung dem Nennbeträge der geschuldeten Tilgungsrate entspricht. Dies gilt als erfüllt, wenn der in polnischer Mark gezahlte Betrag dem Nennbeträge nach die geschuldete Halbjahresleistung (Verwaltungskostenbeitrag, Zinsen und Tilgungsrate) erreicht. Ist die Zahlung bei den preussischen Landschaften dem Schuldner in deutscher Mark gutgebracht, so wird für diese Feststellung der gutgebrachte Betrag zum letzten Kurse der deutschen Mark vor dem Tage des Einganges bei den preussischen Landschaften in polnische Mark umgerechnet. Der Kurs ist einer Tabelle zu entnehmen, die von der Polnischen Regierung nach den Mittelkursen der deutschen Mark an der Posener Börse aufgestellt und der Deutschen Regierung spätestens mit dem Austausch der Ratifikationsurkunden ausgehändigt wird. Erreicht der so festgestellte Betrag der geleisteten Zahlung dem Nennbeträge nach nicht die geschuldete Halbjahresleistung, so wird er zunächst auf den Verwaltungskostenbeitrag, sodann auf die Zinsen und mit seinem Reste auf die Tilgungsrate in Ansatz gebracht;
- c) die bis zum 30. Juni 1924 eingelieferten Pfandbriefe zum Nennbeträge;

d) kwoty wpłacone przed dniem 28 kwietnia 1924 r. i przeznaczone według wyraźnego oświadczenia dłużnika na nadzwyczajną spłatę w ustalonej w myśl postanowień pod b) nominalnej kwocie lub wartości kursowej.

3) Do obliczonej w ten sposób reszty kwoty, przypadającej na daną hipotekę, należy doliczyć odsetki za czas od dnia 1 stycznia 1920 r. do dnia 30 czerwca 1924 r., o ile ich w myśl postanowień ustępu 2b) nie należy uważać za umorzone. Tak obliczoną sumę należy przerachować na złote według skali, zawartej w § 2 polskiego rozporządzenia z dnia 14 maja 1924 r. i z kwoty tej przyjąć 15 od sta jako kwotę wynikającą z przerachowania.

4) Kwoty obliczone przez ziemstwa pruskie podlegają zbadaniu i zatwierdzeniu przez komisarza, którego ustanowi Rząd Polski. W razie zatwierdzenia wystarcza do wpisu w księdze wieczystej kwoty, wynikającej z przerachowania, wniosek polskiej instytucji powierniczej. W razie odmowy zatwierdzenia może instytucja powiernicza udać się na drogę sądową.

Artykuł 38.

1) Po zawiadomieniu przez polską instytucję powierniczą właściciela o wysokości kwoty, wynikającej z przerachowania, oraz po wezwaniu do zapłaty, które winno być równocześnie wystosowane, należy umorzyć:

- a) w ciągu trzech miesięcy kwoty, wynikające z przerachowania, jeżeli nie przekraczają 100 złotych, jak również końcówki kwot, wynikających z przerachowania, pozostałe po zaokrągleniu na 100 złotych lub na wielokrotność stu;
- b) w ciągu jednego roku kwoty, wynikające z przerachowania, jeżeli wynoszą ponad 100 złotych a nie przekraczają 500 złotych;
- c) w ciągu dwóch lat w dwóch równych ratach rocznych kwoty, wynikające z przerachowania, jeżeli wynoszą ponad 500 złotych a nie przekraczają 1000 złotych.

W wypadkach, wymienionych w artykule 35 ustęp 2, należy zamiast właściciela zawiadomić dłużnika.

2) Kwoty, wynikające z przerachowania, wynoszące po zaokrągleniu w myśl ustępu 1 a) ponad 1000 złotych, należy począwszy od dnia 1 lipca 1924 r. umarzać w półrocznych ratach w wysokości 1,6 od sta rocznie z doliczeniem zaoszczędzonych odsetek.

3) Od wymienionych w ustępie 1a) końcówek kwot, wynikających z przerachowania, nie pobiera się odsetek za czas od dnia 1 lipca 1924 r.

4) Jako dodatek na koszty administracyjne zalicza się od dnia 1 lipca 1924 r. rocznie $\frac{1}{2}$ od sta kwoty, wynikającej z przerachowania, a zaokrąglonej w myśl ustępu 1a).

5) Zapłatę, uiszczoną w złotych po dniu 27 kwietnia 1924 r., należy zaliczyć w jej nominalnej

d) die vor dem 28. April 1924 geleisteten und nach der ausdrücklichen Erklärung des Schuldners als ausserordentliche Rückzahlung bestimmten Beträge mit dem nach den Bestimmungen unter b) festzustellenden Nennbetrag oder Kurswert.

3) Dem hiernach errechneten Restbeträge der Hypothek sind Zinsen für die Zeit vom 1. Januar 1920 bis zum 30. Juni 1924 hinzuzurechnen, soweit sie nicht im Sinne der Bestimmungen des Absatz 2 b) als getilgt anzusehen sind. Der so ermittelte Betrag ist unter Zugrundelegung der im § 2 der polnischen Verordnung vom 14. Mai 1924 enthaltenen Skala in Złoty umzurechnen und 15 vom Hundert hiervon als Aufwertungsbeitrag festzustellen.

4) Die von den preussischen Landschaften errechneten Beträge unterliegen der Nachprüfung und Bestätigung durch den von der Polnischen Regierung zu bestellenden Kommissar. Im Falle der Bestätigung genügt zur Eintragung des Aufwertungsbeitrags im Grundbuch der Antrag der polnischen Treuhandstelle. Wird die Bestätigung versagt, so bleibt es der Treuhandstelle unbenommen, den Rechtsweg zu beschreiten.

Artikel 38.

1) Nach Mitteilung des Aufwertungsbeitrags an den Eigentümer und der damit zu verbindenden Zahlungsaufforderung durch die polnische Treuhandstelle sind zu tilgen;

- a) innerhalb dreier Monate die Aufwertungsbeiträge von nicht mehr als 100 Złoty sowie die bei Abrundung auf 100 Złoty oder ein Vielfaches davon verbleibenden Spitzen der Aufwertungsbeiträge;
- b) innerhalb eines Jahres die Aufwertungsbeiträge von mehr als 100 Złoty bis 500 Złoty;
- c) innerhalb zweier Jahre in zwei gleichen Jahresraten die Aufwertungsbeiträge von mehr als 500 Złoty bis 1000 Złoty.

In den Fällen des Artikel 35 Absatz 2 tritt an die Stelle der Mitteilung an den Eigentümer die Mitteilung an den Schuldner.

2) Die nach Absatz 1 a) abgerundeten Aufwertungsbeiträge von mehr als 1000 Złoty sind vom 1. Juli 1924 an mit 1,6 vom Hundert jährlich zuzüglich der ersparten Zinsen in Halbjahresraten zu tilgen.

3) Von den im Absatz 1 a) bezeichneten Spitzen der Aufwertungsbeiträge werden Zinsen für die Zeit vom 1. Juli 1924 an nicht erhoben.

4) Als Verwaltungskostenbeitrag wird vom 1. Juli 1924 an jährlich $\frac{1}{2}$ vom Hundert des nach Absatz 1a) abgerundeten Aufwertungsbeitrags in Ansatz gebracht.

5) Eine nach dem 27. April 1924 in Złoty geleistete Zahlung ist dem Nennbeträge nach auf die

kwocie na świadczenia półroczne, płatne po dniu 30 czerwca 1924 r., a pozostałą resztę na kwotę, wynikającą z przeliczenia. Jeżeli ziemstwa pruskie zapisały na dobro dłużnika zapłatę w markach rentowych lub w markach Rzeszy Niemieckiej, natenczas zapisaną na dobro dłużnika kwotę należy przeliczyć na złote według ostatniego kursu marki rentowej lub marki Rzeszy Niemieckiej z przed dnia, w którym ziemstwa pruskie kwotę tę otrzymały, a następnie zaliczyć w myśl zdania 1. Kurs ustala się według tabeli, która zestawiona zostanie przez Rząd Polski na podstawie przeciętnych kursów marki rentowej lub marki Rzeszy Niemieckiej na giełdzie poznańskiej i wręczona Rządowi Niemieckiemu najpóźniej przy wymianie dokumentów ratyfikacyjnych.

6) Jeżeli dłużnik po dniu 27 kwietnia 1924 r. w celu umorzenia wniósł listy zastawne, natenczas należy je zaliczyć jako zapłatę na kwotę, wynikającą z przeliczenia, w wysokości 15 od sta kwoty w złotych, obliczonej według skali, zawartej w polskim rozporządzeniu z dnia 14 maja 1924 r. Kwotę w złotych oblicza się na dzień, który uważać należy w myśl niemieckich przepisów waloryzacyjnych za dzień emisji tych listów, które zostały wniesione.

7) Świadczenia półroczne, zalegające za czas od dnia 1 lipca 1924 r. do pierwszego dnia półrocza kalendarzowego, następującego po dniu wejścia w życie niniejszego układu, należy umarzać przez bieżące świadczenia, które winny być uiszczane w wysokości bieżącego świadczenia półrocznego oprócz niego i równocześnie z niem. Postanowienie to ma tylko wówczas zastosowanie, gdy zaległości z tytułu świadczeń półrocznych przekraczają ogółem kwotę 500 złotych.

8) Miejscem wypełnienia spłat jest siedziba polskiej instytucji powierniczej.

Artykuł 39.

1) Kwoty, wynikające z przeliczenia, należy umarzać przez zapłatę w gotówce lub przez wniesienie listów zastawnych. Wniesione listy zastawne będą przez polską instytucję powierniczą zaliczane na poczet kwot, wynikających z przeliczenia, stosownie do warunków, jakie każdorazowo ustalone zostaną przez ziemstwa pruskie.

2) Dłużnikowi przysługuje każdego czasu prawo przedterminowego umorzenia, w całości lub w części, kwoty, wynikającej z przeliczenia. W razie przedterminowego umorzenia należy uiszczyć odsetki aż do dnia umorzenia, a dodatek na koszty administracyjne w całości za to półrocze kalendarzowe, w którym następuje umorzenie.

Artykuł 40.

1) Wpłaty, uskuteczniane na rzecz ziemstw pruskich, zarówno jak i wnoszone na ich rzecz listy zastawne, winny być przez polską instytucję powierniczą prowadzone na osobnym rachunku. Ziemstwom pruskim przysługuje prawo przeglądania każdego czasu ksiąg polskiej instytucji powierniczej przez osobę do tego upoważnioną.

nach dem 30. Juni 1924 fälligen Halbjahresleistungen und mit ihrem Reste auf den Aufwertungsbeitrag anzurechnen. Ist eine Zahlung bei den preussischen Landschaften in Rentenmark oder Reichsmark gutgebracht, so ist der gutgebrachte Betrag zum letzten Tage des Einganges bei den preussischen Landschaften in Zloty umzurechnen und nach Satz 1 anzurechnen. Der Kurs ist einer Tabelle zu entnehmen, die von der Polnischen Regierung nach den Mittelkursen der Rentenmark oder Reichsmark an der Posener Börse aufgestellt und der Deutschen Regierung spätestens mit dem Austausch der Ratifikationsurkunden ausgehändigt wird.

6) Sind vom Schuldner nach dem 27. April 1924 zur Tilgung Pfandbriefe eingeliefert worden, so sind sie mit 15 vom Hundert ihres nach der im § 2 der polnischen Verordnung vom 14. Mai 1924 enthaltenen Skala festzustellenden Zlotybetrag als Zahlung auf den Aufwertungsbeitrag anzurechnen. Für die Feststellung des Zlotybetrages ist der Tag massgebend, der nach den deutschen Aufwertungsvorschriften als Ausgabetag des eingelieferten Pfandbriefs gilt.

7) Rückständige Halbjahresleistungen aus der Zeit vom 1. Juli 1924 bis zum Ersten des Kalenderhalbjahrs, das dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens folgt, sind durch fortlaufende Leistungen zu tilgen, die in Höhe der laufenden Halbjahresleistung neben dieser und gleichzeitig mit ihr zu entrichten sind. Diese Bestimmung findet nur Anwendung, wenn die Rückstände an Halbjahresleistungen insgesamt den Betrag von 500 Zloty übersteigen.

8) Erfüllungsort für die Zahlungen ist der Sitz der polnischen Treuhandstelle.

Artikel 39.

1) Die Aufwertungsbeiträge sind durch Barzahlung oder durch Einlieferung von Pfandbriefen zu tilgen. Die eingelieferten Pfandbriefe sind von der polnischen Treuhandstelle zu den von den preussischen Landschaften jeweils festgesetzten Bedingungen auf den Aufwertungsbeitrag anzurechnen.

2) Der Schuldner ist berechtigt, den Aufwertungsbeitrag jederzeit ganz oder teilweise vorzeitig zu tilgen. Im Falle vorzeitiger Tilgung sind die Zinsen bis zum Tage der Tilgung, der Verwaltungsstellenbeitrag für das Kalenderhalbjahr, in dem die Tilgung erfolgt, voll zu entrichten.

Artikel 40.

1) Über die für die preussischen Landschaften eingehenden Zahlungen und Einlieferungen von Pfandbriefen ist von der polnischen Treuhandstelle eine gesonderte Rechnung zu führen. Die preussischen Landschaften sind berechtigt, jederzeit durch einen Beauftragten die Bücher der polnischen Treuhandstelle einzusehen.

2) Kwoty, pobrane w ciągu miesiąca kalendarzowego na rachunek ziemstw pruskich, należy, przesyłając równocześnie obrachunek, przekazać im najpóźniej do dnia 10-go następnego miesiąca kalendarzowego. Inne uregulowanie tej sprawy zastrzega się porozumieniu między polską instytucją powierniczą a ziemstwami pruskimi.

3) Polska instytucja powiernicza jest przy przekazywaniu kwot uprawniona, za równoczesnym przesłaniem obrachunków wraz z odpowiednimi załącznikami, do potrącenia dwóch piątych ściągniętych dodatków na koszty administracyjne, jak również do potrącenia kosztów, narosłych z powodu prowadzonych na rachunek ziemstw pruskich procesów i postępowań egzekucyjnych. Polskiej instytucji powierniczej należy się udział w dodatkach na koszty administracyjne poczynszy od pierwszego dnia półrocznego kalendarzowego, poprzedzającego dzień wejścia w życie niniejszego układu.

4) Polska instytucja powiernicza winna wniesione listy zastawne uczynić zapomocą nadruku niezdatnymi do obiegu i wydać je wraz z obrachunkiem ziemstwu pruskim.

Artykuł 41.

Polskiej instytucji powierniczej przysługuje przy ściąganiu przeszłych na nią hipotek uprzywilejowane prawo egzekucji w takim rozmiarze, jaki przewidziany jest w statucie Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego.

Artykuł 42.

1) Bez względu na skutki prawne spowodowane przecięciem granicą, uważa się ziemstwa pruskie aż do dnia wymiany dokumentów ratyfikacyjnych za uprawnione do rozporządzania zapisanymi na ich rzecz na nieruchomościach, położonych w Rzeczypospolitej Polskiej, hipotekami, innymi prawami oraz wierzytelnościami, określonego w artykule 35 ustęp 2 rodzaju.

2) O ile hipoteki zostały spłacone lub uważa się je w myśl artykułu 35 ustęp 3 za wygasłe, zezwolenia, potrzebne do wykreślenia, wydawane będą w ciągu trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego układu przez ziemstwa pruskie, a po upływie tego czasu przez polską instytucję powierniczą. Postanowienie to należy stosować odpowiednio do innych praw.

3) Ziemstwa pruskie wydadzą w ciągu czterech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego układu polskiej instytucji powierniczej wszystkie, znajdujące się po upływie wymienionego w ustępie 2 czasokresu w ich posiadaniu listy hipoteczne, odnoszące się do hipotek, zapisanych na ich rzecz na nieruchomościach, w Rzeczypospolitej Polskiej położonych, chyba że stoją temu na przeszkodzie prawa osób trzecich.

2) Die für Rechnung der preussischen Landschaften in einem Kalendermonate vereinnahmten Beträge sind bis zum 10. des folgenden Kalendermonats unter Mitteilung einer Abrechnung an sie abzuführen. Eine anderweitige Regelung bleibt der Vereinbarung zwischen der polnischen Treuhandstelle und den preussischen Landschaften vorbehalten.

3) Die polnische Treuhandstelle ist befugt, bei Abführung der Beträge zwei Fünftel der eingezogenen Verwaltungskostenbeiträge sowie die Kosten, die ihr aus den für Rechnung der preussischen Landschaften geführten Rechtsstreitigkeiten und Beitreibungsverfahren erwachsen sind, unter gleichzeitiger Mitteilung einer Abrechnung hierüber und der zugehörigen Unterlagen abzuziehen. Der Anteil an den Verwaltungskostenbeiträgen steht der polnischen Treuhandstelle von dem Ersten des Kalenderhalbjahrs an zu, der dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens vorausgeht.

4) Eingelieferte Pfandbriefe sind von der polnischen Treuhandstelle mittels eines Aufdrucks für den Verkehr unbrauchbar zu machen und den preussischen Landschaften unter Mitteilung einer Abrechnung auszuhändigen.

Artikel 41.

Der polnischen Treuhandstelle steht für die Beitreibung der auf sie übergegangenen Hypotheken ein privilegiertes Exekutionsrecht zu, und zwar in dem Ausmass, wie es für das Poznańskie Ziemstwo Kredytowe statutarisch festgesetzt ist.

Artikel 42.

1) Bis zum Tage des Austausches der Ratifikationsurkunden gelten die preussischen Landschaften ohne Rücksicht auf die durch die Grenzziehung bedingten Rechtsfolgen als berechtigt, über die für sie auf Grundstücken in der Republik Polen eingetragenen Hypotheken und sonstigen Rechte sowie über Forderungen der im Artikel 35 Absatz 2 bezeichneten Art zu verfügen.

2) Soweit die Hypotheken zurückgezahlt sind oder nach Artikel 35 Absatz 3 als erloschen gelten, werden die erforderlichen Löschungsbewilligungen bis zum Ablauf von drei Monaten nach dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens von den preussischen Landschaften und nach dem Ablauf dieser Frist von der polnischen Treuhandstelle erteilt. Diese Bestimmung findet auf die sonstigen Rechte entsprechende Anwendung.

3) Sämtliche nach Ablauf der im Absatz 2 bezeichneten Frist im Besitze der preussischen Landschaften befindlichen Hypothekenbriefe über die für sie auf Grundstücken in der Republik Polen eingetragenen Hypotheken sind binnen einer Frist von vier Monaten nach dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens der polnischen Treuhandstelle auszuhändigen, es sei denn, dass Rechte Dritter entgegenstehen.

Artykuł 43.

Za listy zastawne wydane przez ziemstwa pruskie odpowiadają, bez względu na skutki prawne, spowodowane przecięciem granicą, wyłącznie ziemstwa pruskie.

Artikel 43.

Für die von den preussischen Landschaften ausgegebenen Pfandbriefe haften ohne Rücksicht auf die durch die Grenzziehung bedingten Rechtsfolgen ausschliesslich die preussischen Landschaften.

Artykuł 44.

1) Listy zastawne wniesione na podstawie niemieckiej ustawy ochronnej dla Posener Landschaft z dnia 1 marca 1922 r. (Dziennik Ustaw Rzeszy Niemieckiej Część I strona 228) i ogólnego zarządzenia z dnia 4 sierpnia 1922 r. (Dziennik Pruskiego Ministerstwa Sprawiedliwości strona 376) do rąk instytucji powierniczej, w tych przepisach wymienionej, celem umorzenia hipotek, zapisanych na rzecz Posener Landschaft na nieruchomościach w Rzeszy Niemieckiej położonych, a przez tę instytucję uczynione niezdatnymi do obiegu, wydane zostaną do rąk Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego. To samo dotyczy innych wartości, które otrzymała instytucja powiernicza celem umorzenia hipotek.

2) Rozrachunek między instytucją powierniczą a Poznańskim Ziemstwem Kredytowym winien nastąpić w ciągu trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego układu. Poznańskiemu Ziemstwu Kredytowemu przysługuje prawo przeglądania każdego czasu ksiąg instytucji powierniczej przez osobę do tego upoważnioną.

Artikel 44.

1) Die auf Grund des deutschen Schutzgesetzes für die Posener Landschaft vom 1. März 1922 (Reichsgesetzbl. Teil I Seite 228) und der Allgemeinen Verfügung vom 4. August 1922 (Preussisches Justizministerialblatt Seite 376) zwecks Rückzahlung von Hypotheken, die auf Grundstücken im Deutschen Reiche für die Posener Landschaft eingetragen waren, der in diesen Vorschriften bezeichneten Treuhandstelle eingelieferten und von dieser für den Verkehr unbrauchbar gemachten Pfandbriefe sind dem Poznańskie Ziemstwo Kredytowe auszuhändigen. Das gleiche gilt von anderen Werten, die zwecks Rückzahlung solcher Hypotheken der Treuhandstelle eingeliefert worden sind.

2) Die Abrechnung der Treuhandstelle mit dem Poznańskie Ziemstwo Kredytowe hat innerhalb dreier Monate nach dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens zu erfolgen. Das Poznańskie Ziemstwo Kredytowe ist berechtigt, jederzeit durch einen Beauftragten die Bücher der Treuhandstelle einzusehen.

Artykuł 45.

1) O ile hipoteki i inne prawa, zapisane na rzecz Posener Landschaft na nieruchomościach w Rzeszy Niemieckiej położonych, nie zostały jeszcze spłacone lub nie wygasły, przechodzą one z dniem wejścia w życie niniejszego układu z mocy samego prawa na niemiecką publiczno-prawną instytucję kredytową, która zostanie oznaczona przez Rząd Niemiecki przy wymianie dokumentów ratyfikacyjnych. Do skuteczności przejęcia praw nie potrzeba ani wydania listów hipotecznych, ani wpisu w księdze wieczystej, ani żadnego innego aktu prawnego. Odnośnie hipoteki i inne prawa należy wyszczególnić w wykazie, który wręczony zostanie Rządowi Niemieckiemu przy wymianie dokumentów ratyfikacyjnych.

2) Postanowienia ustępu 1 obowiązują odpowiednio w wypadkach, w których mimo wygaśnięcia prawa rzeczowego pozostała nadal osobista wierzytelność, jeżeli dłużnik w dniu wejścia w życie niniejszego układu ma swe miejsce zamieszkania (siedzibę) w Rzeszy Niemieckiej.

3) Hipoteki, inne prawa i wierzytelności wymienionego w ustępach 1 i 2 rodzaju, które nie zostały wyszczególnione w wykazach, uważa się wobec Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego oraz wobec wymienionej w ustępie 1 niemieckiej instytucji kredytowej za wygasłe.

Artikel 45.

1) Soweit die für die Posener Landschaft auf Grundstücken im Deutschen Reiche eingetragenen Hypotheken und sonstigen Rechte nicht bereits zurückgezahlt oder erloschen sind, gehen sie mit dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens von Rechts wegen auf eine deutsche öffentlich-rechtliche Kreditanstalt über, die von der Deutschen Regierung beim Austausch der Ratifikationsurkunden bezeichnet wird. Zur Wirksamkeit des Rechtsüberganges bedarf es weder der Aushändigung der Hypothekenbriefe noch der Eintragung im Grundbuch noch einer sonstigen Rechtshandlung. Diese Hypotheken und sonstigen Rechte sind in einem Verzeichnis aufzuführen, das der Deutschen Regierung beim Austausch der Ratifikationsurkunden ausgehändigt wird.

2) Die Bestimmungen des Absatz 1 geltend entsprechend in den Fällen, in denen trotz Erlöschens des dinglichen Rechtes die persönliche Forderung bestehen geblieben ist, sofern der Schuldner am Tage des Inkrafttretens des Abkommens seinen Wohnsitz (Sitz) im Deutschen Reiche hat.

3) Hypotheken, sonstige Rechte und Forderungen der in den Absätzen 1, 2 bezeichneten Art, die nicht in den Verzeichnissen aufgeführt sind, gelten dem Poznańskie Ziemstwo Kredytowe sowie der im Absatz 1 bezeichneten deutschen Kreditanstalt gegenüber als erloschen.

Artykuł 46.

1) Niemiecka publiczno-prawna instytucja kredytowa ma odnośnie do przeszłych na nią hipotek,

Artikel 46.

1) Die deutsche öffentlich-rechtliche Kreditanstalt hat hinsichtlich der auf sie übergebenen Hy-

innych praw i wierzytelności w stosunku do Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego stanowisko powiernika (niemiecka instytucja powiernicza). Winna ona przy sprawowaniu czynności przestrzegać staranności, wymaganej w życiu potocznym. Przyzwolenie Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego obowiązana jest ona uzyskać na:

- a) wyrażanie zrzeczeń,
 - b) zawieranie ugód,
 - c) odraczanie płatności wierzytelności na przeciąg czasu dłuższy niż ogółem sześć miesięcy,
 - d) prowadzenie procesów,
 - e) wdrażanie postępowania, ustanawiającego zarząd przymusowy.
- 2) Niemiecka instytucja powiernicza i Poznańskie Ziemstwo Kredytowe mogą umówić się, że także i inne czynności prawne wymagać mają przyzwolenia.

Artykuł 47.

1) Kwoty, wynikające z przerachowania, przypadające na poszczególne hipoteki i wierzytelności, które przeszły na niemiecką instytucję powierniczą, zarówno jak i świadczenia uboczne, obliczone zostaną przez Poznańskie Ziemstwo Kredytowe stosownie do następujących postanowień.

2) Od niespłaconej jeszcze w dniu 1 stycznia 1919 r. kwoty, przypadającej na poszczególne hipotekę, odliczyć należy:

- a) istniejący w dniu 14 czerwca 1922 r. udział hipoteki w funduszu amortyzacyjnym w jego nominalnej kwocie. Jeżeli w czasie między dniem 1 stycznia 1919 r. a dniem 14 czerwca 1922 r. uiszczono zostały półroczne świadczenia, natenczas należy zawarte w tych świadczeniach półroczne raty amortyzacyjne doliczyć do nominalnej kwocie do udziału w funduszu amortyzacyjnym, o ile uiszczona zapłata dosięga nominalnej kwoty dłużnego półrocznego świadczenia. Jeżeli uiszczona zapłata nie dosięga nominalnej kwoty dłużnego półrocznego świadczenia, należy ją zaliczyć najpierw na dodatek na koszty administracyjne, następnie na pokrycie odsetek a resztę na ratę amortyzacyjną;
- b) wniesione do dnia 14 czerwca 1922 r. listy zastawne oraz gotówkę, przeznaczoną według wyraźnego oświadczenia dłużnika na nadzwyczajną spłatę, w nominalnej kwocie.

Przy tych obliczeniach marka polska liczyć się będzie jako równoważnościowa z marką niemiecką.

3) Obliczoną w ten sposób resztę kwoty, przypadającej na hipotekę, należy oznaczyć w markach złotych w myśl przepisów §§ 2 i 3 niemieckiej ustawy waloryzacyjnej.

4) Jeżeli w czasie od dnia 13 czerwca 1922 r. do dnia 14 lipca 1925 r. wniesione zostały listy zastawne, natenczas należy przypadającą w markach złotych na listy zastawne kwotę zaliczyć na kwotę w markach złotych, przypadającą na hipotekę (ustęp 3). Przy obliczaniu kwoty w markach złotych,

potheken, sonstigen Rechte und Forderungen im Verhältnis zu dem Poznańskie Ziemstwo Kredytowe die Stellung eines Treuhänders (deutsche Treuhandstelle). Sie hat bei ihrer Geschäftsführung die im Verkehr erforderliche Sorgfalt zu vertreten. Die Zustimmung des Poznańskie Ziemstwo Kredytowe ist einzuholen:

- a) zur Erklärung von Verzichten,
 - b) zum Abschlusse von Vergleichen,
 - c) zu Stundungen fälliger Forderungen über den Zeitraum von insgesamt sechs Monaten hinaus,
 - d) zur Führung von Rechtsstreitigkeiten,
 - e) zur Einleitung von Zwangsverwaltungsverfahren.
- 2) Die deutsche Treuhandstelle und das Poznańskie Ziemstwo Kredytowe können vereinbaren, dass weitere Rechtsgeschäfte zustimmungsbedürftig sind.

Artikel 47.

1) Die Aufwertungsbeiträge, die auf die einzelnen auf die deutsche Treuhandstelle übergegangenen Hypotheken und Forderungen entfallen, sowie die Nebenleistungen werden von dem Poznańskie Ziemstwo Kredytowe nach Massgabe folgender Bestimmungen errechnet.

2) Von dem am 1. Januar 1919 noch nicht zurückgezahlten Beträge der einzelnen Hypothek sind abzuziehen:

- a) der Bestand des Tilgungsfondsanteils der Hypothek am 14. Juni 1922 zum Nennbetrag. Sind in der Zeit vom 1. Januar 1919 bis zum 14. Juni 1922 Halbjahresleistungen entrichtet, so ist die in diesen Leistungen enthaltene halbjährliche Tilgungsrate ihrem Nennbetrage nach dem Tilgungsfondsanteile hinzuzurechnen, wenn die geleistete Zahlung den Nennbetrag der geschuldeten Halbjahresleistung erreicht. Erreicht die geleistete Zahlung nicht den Nennbetrag der geschuldeten Halbjahresleistung, so wird sie zunächst auf den Verwaltungskostenbeitrag, sodann auf die Zinsen und mit den Reste auf die Tilgungsrate in Ansatz gebracht;
- b) die bis zum 14. Juni 1922 in Pfandbriefen oder nach der ausdrücklichen Erklärung des Schuldners als ausserordentliche Rückzahlung in bar geleisteten Beträge zum Nennbetrage.

Für diese Berechnungen wird die polnische Mark der deutschen Mark gleichgerechnet.

3) Der hiernach errechnete Restbetrag der Hypothek ist unter Zugrundelegung der Vorschriften der §§ 2, 3 des deutschen Aufwertungsgesetzes in Goldmark festzustellen.

4) Sind in der Zeit vom 15. Juni 1922 bis zum 14. Juli 1925 Pfandbriefe eingeliefert worden, so ist der Goldmarkbetrag der Pfandbriefe auf den Goldmarkbetrag der Hypothek (Absatz 3) anzurechnen. Für die Berechnung des Goldmarkbetrags der Pfandbriefe gilt als Ausgabebetrag im Sinne des § 2 Absatz 3

przypadającej na listy zastawne, uważa się za dzień wydania w rozumieniu § 2 ustęp 2 niemieckiej ustawy waloryzacyjnej dzień wystawienia listu zastawnego. Postanowienie to stosuje się odpowiednio wówczas, jeżeli wniesione zostały do rąk Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego listy zastawne, opiewające na marki polskie, a wydane przez Poznańskie Ziemstwo Kredytowe. Przytem liczyć się będzie kwotę nominalną listów zastawnych, opiewających na marki polskie, jako równoważycielką z tej samej wysokości kwotą nominalną listów zastawnych, opiewających na marki niemieckie.

5) Od pozostałej kwoty w markach złotych, przypadającej na hipotekę, należy obliczyć 25 od sta jako podstawową kwotę przerachowania.

6) Jeżeli po dniu 14 czerwca 1922 r. wpłacone zostały gotówką w markach polskich lub niemieckich zwyczajne półroczne świadczenia lub kwoty, przeznaczone według wyraźnego oświadczenia dłużnika na nadzwyczajną spłatę, natenczas należy je zaliczyć na podstawową kwotę przerachowania w wysokości kwoty, obliczonej w markach złotych w myśl załącznika do § 2 niemieckiej ustawy waloryzacyjnej, na dzień, w którym Poznańskie Ziemstwo Kredytowe oświadczenie to otrzymało; zwyczajne półroczne świadczenia, które wpłynęły po dniu 31 grudnia 1922 r., pozostają nieuwzględnione. Jeżeli świadczenia takie uskutecznione zostały do dnia 14 lipca 1925 r. w markach rentowych lub w markach Rzeszy Niemieckiej, uważa się ich kwotę nominalną za kwotę wyrażoną w markach złotych.

7) Postanowienia powyższe nie wykluczają zaliczenia świadczeń, uskuteczionych do dnia 14 lipca 1925 r. w innej walucie, jako świadczeń rzeczowych w rozumieniu niemieckich przepisów o waloryzacji.

8) Obliczoną w myśl ustępu 5 do 7 resztę podstawowej kwoty przerachowania należy uznać za kwotę, wynikającą z przerachowania, i począwszy od dnia 1 stycznia 1925 r. oprocentowywać stosownie do przepisów § 28 ustęp 1 zdanie 2 niemieckiej ustawy waloryzacyjnej.

9) Kwoty, obliczone przez Poznańskie Ziemstwo Kredytowe, podlegają zbadaniu i zatwierdzeniu przez komisarza, którego ustanowi Rząd Niemiecki. W razie zatwierdzenia wystarcza do wpisu w księdze wieczystej kwoty, wynikające z przerachowania, wnioszek niemieckiej instytucji powierniczej. W razie odmowy zatwierdzenia może instytucja powiernicza udać się na drogę sądową.

Artykuł 48.

1) Po zawiadomieniu przez niemiecką instytucję powierniczą właściciela o wysokości kwoty, wynikającej z przerachowania, oraz po wezwaniu do zapłaty, które winno być równocześnie do niego zastosowane, należą umorzyć:

a) w ciągu trzech miesięcy kwoty, wynikające z przerachowania, jeżeli nie przekraczają stu marek złotych, jak również końcówki kwot, wynikających z przerachowania, pozostałe po zaokrągleniu ich na 100 marek złotych lub na wielokrotność stu;

des deutschen Aufwertungsgesetzes der Ausstellungstag des Pfandbriefs. Diese Bestimmung gilt entsprechend, wenn auf polnische Mark lautende, von dem Poznańskie Ziemstwo Kredytowe ausgestellte Pfandbriefe dem Poznańskie Ziemstwo Kredytowe eingeliefert worden sind. Hierbei wird der Nennbetrag der auf polnische Mark lautenden Pfandbriefe einem gleich hohen Nennbetrag auf deutsche Mark lautender Pfandbriefe gleichgerechnet.

5) Von dem verbleibenden Goldmarkbeträge der Hypothek sind 25 vom Hundert als Aufwertungsgrundbetrag zu errechnen.

6) Sind regelmässige Halbjahresleistungen oder von dem Schuldner als ausserordentliche Rückzahlungen ausdrücklich bezeichnete Beträge in bar in deutscher oder polnischer Mark nach dem 14. Juni 1922 entrichtet, so sind sie zu ihrem nach der Anlage zu § 2 des deutschen Aufwertungsgesetzes ermittelten Goldmarkbetrag am Tage des Einganges beim Poznańskie Ziemstwo Kredytowe auf den Aufwertungsgrundbetrag anzurechnen; nach dem 31. Dezember 1922 eingegangene regelmässige Halbjahresleistungen bleiben ausser Ansatz. Sind solche Leistungen bis zum 14. Juli 1925 in Rentenmark oder Reichsmark bewirkt, so gilt ihr Nennbetrag als Goldmarkbetrag.

7) Sind Leistungen bis zum 14. Juli 1925 in anderer Währung entrichtet, so wird ihre Anrechnung als Sachleistungen im Sinne der deutschen Aufwertungs Vorschriften durch die vorstehenden Bestimmungen nicht ausgeschlossen.

8) Der nach Absatz 5 bis 7 errechnete Restbetrag des Aufwertungsgrundbetrags ist als Aufwertungsbeitrag festzustellen und vom 1. Januar 1925 an nach den Vorschriften des § 28 Absatz 1 Satz 2 des deutschen Aufwertungsgesetzes zu verzinsen.

9) Die von dem Poznańskie Ziemstwo Kredytowe errechneten Beträge unterliegen der Nachprüfung und Bestätigung durch den von der Deutschen Regierung zu bestellenden Kommissar. Im Falle der Bestätigung genügt zur Eintragung des Aufwertungsbeitrags im Grundbuch der Antrag der deutschen Treuhandstelle. Wird die Bestätigung versagt, so bleibt es der Treuhandstelle unbenommen, den Rechtsweg zu beschreiten.

Artikel 48.

1) Nach Mitteilung des Aufwertungsbeitrags an den Eigentümer und der damit zu verbindenden Zahlungsaufforderung durch die deutsche Treuhandstelle sind zu tilgen:

a) innerhalb dreier Monate die Aufwertungsbeiträge von nicht mehr als 100 Goldmark sowie die bei der Abrundung auf 100 Goldmark oder ein Vielfaches davon verbleibenden Spitzen der Aufwertungsbeiträge;

b) w ciągu jednego roku kwoty, wynikające z przerachowania, jeżeli wynoszą ponad 100 marek złotych, a nie przekraczają 250 marek złotych;

c) w ciągu dwóch lat w dwóch równych ratach rocznych kwoty, wynikające z przerachowania, jeżeli wynoszą ponad 250 marek złotych, a nie przekraczają 500 marek złotych.

W wypadkach, wymienionych w artykule 45, ustęp 2, należy zamiast właściciela zawiadomić dłużnika.

2) Kwoty, wynikające z przerachowania, zaokrąglone w myśl ustępu 1a), a wynoszące ponad 500 marek złotych, należy począwszy od 1 lipca 1928 r. umarzać w półrocznych ratach w wysokości 1,6 od sta rocznie z doliczeniem zaoszczędzonych odsetek.

3) Od wymienionych w ustępie 1 końcówek kwot, wynikających z przerachowania, nie pobiera się odsetek za czas od dnia 1 stycznia 1925 r.

4) Jako dodatek na koszty administracyjne liczy się począwszy od dnia 1 stycznia 1925 r. rocznie $\frac{1}{2}$ od sta zaokrąglonej w myśl ustępu 1a) kwoty, wynikającej z przerachowania.

5) Zapłatę, uiszczoną po dniu 14 lipca 1925 r., należy w danym razie przeliczyć na marki Rzeszy Niemieckiej i kwotę nominalną w markach Rzeszy Niemieckiej zaliczyć najpierw na odsetki, płatne za czas od dnia 1 stycznia 1925 r. do dnia 31 grudnia 1927 r., następnie na półroczne świadczenia, płatne po dniu 1 stycznia 1928 r., zaś resztę na kwotę, wynikającą z przerachowania.

6) Zaległe dodatki na koszty administracyjne i odsetki za czas od dnia 1 stycznia 1925 r. do dnia 31 grudnia 1927 r., jak również świadczenia półroczne, zaległe za czas od dnia 1 stycznia 1928 r. do pierwszego dnia półrocza kalendarzowego, następującego po dniu wejścia w życie niniejszego układu, należy umorzyć przez bieżące świadczenia, które winny być uiszczane w wysokości bieżącego świadczenia półrocznego oprócz niego i równocześnie z niem. Postanowienie to ma tylko wówczas zastosowanie, gdy zaległości z tytułu świadczeń półrocznych przekraczają ogółem kwotę 250 marek złotych.

7) Miejscem wypełnienia spłat jest siedziba niemieckiej instytucji powierniczej.

Artykuł 49.

1) Kwoty, wynikające z przerachowania, należy umarzać przez zapłatę w gotówce lub przez wniesienie listów zastawnych. Wniesione listy zastawne będą przez niemiecką instytucję powierniczą zaliczane na poczet kwot, wynikających z przerachowania, stosownie do warunków, jakie każdorazowo ustalone zostaną przez Poznańskie Ziemstwo Kredytowe.

2) Dłużnikowi przysługuje każdego czasu prawo przedterminowego umorzenia w całości lub części, kwoty, wynikającej z przerachowania. W razie przedterminowego umorzenia należy uiścić odsetki aż do dnia umorzenia, a dodatek na koszty administracyjne w całości za to półrocze kalendarzowe, w którym następuje umorzenie.

b) innerhalb eines Jahres die Aufwertungsbeiträge von mehr als 100 Goldmark bis 250 Goldmark;

c) innerhalb zweier Jahre in zwei gleichen Jahresraten die Aufwertungsbeiträge von mehr als 250 Goldmark bis 500 Goldmark.

In den Fällen des Artikel 45 Absatz 2 tritt an die Stelle der Mitteilung an den Eigentümer die Mitteilung an den Schuldner.

2) Die nach Absatz 1a) abgerundeten Aufwertungsbeiträge von mehr als 500 Goldmark sind vom 1. Januar 1928 an mit 1,6 vom Hundert jährlich zuzüglich der ersparten Zinsen in Halbjahresraten zu tilgen.

3) Von den im Absatz 1a) bezeichneten Spitzen der Aufwertungsbeiträge werden Zinsen für die Zeit vom 1. Januar 1925 an nicht erhoben.

4) Als Verwaltungskostenbeitrag wird vom 1. Januar 1925 an jährlich $\frac{1}{2}$ vom Hundert des nach Absatz 1a) abgerundeten Aufwertungsbeitrags in Ansatz gebracht.

5) Eine nach dem 14. Juli 1925 geleistete Zahlung ist gegebenenfalls in Reichsmark umzurechnen und der Nennbetrag in Reichsmark zunächst auf die nach dem 1. Januar 1925 bis 31. Dezember 1927 fälligen Zinsen, sodann auf die nach dem 1. Januar 1928 fälligen Halbjahresleistungen und mit ihrem Reste auf den Aufwertungsbeitrag anzurechnen.

6) Rückständige Verwaltungskostenbeiträge und Zinsen aus der Zeit vom 1. Januar 1925 bis zum 31. Dezember 1927 sowie rückständige Halbjahresleistungen aus der Zeit vom 1. Januar 1928 bis zum Ersten des Kalenderjahrs, das dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens folgt, sind durch fortlaufende Leistungen zu tilgen, die in Höhe der laufenden Halbjahresleistung neben dieser und gleichzeitig mit ihr zu entrichten sind. Diese Bestimmung findet nur Anwendung, wenn die Rückstände an Halbjahresleistungen insgesamt den Betrag von 250 Goldmark übersteigen.

7) Erfüllungsort für die Zahlungen ist der Sitz der deutschen Treuhandstelle.

Artikel 49.

1) Die Aufwertungsbeiträge sind durch Barzahlung oder durch Einlieferung von Pfandbriefen zu tilgen. Die eingelieferten Pfandbriefe sind von der deutschen Treuhandstelle zu den vom Poznańskie Ziemstwo Kredytowe jeweils festgesetzten Bedingungen auf den Aufwertungsbeitrag anzurechnen.

2) Der Schuldner ist berechtigt, den Aufwertungsbeitrag jederzeit ganz oder teilweise vorzeitig zu tilgen. Im Falle vorzeitiger Tilgung sind die Zinsen bis zum Tage der Tilgung, der Verwaltungskostenbeitrag für das Kalenderhalbjahr, in dem die Tilgung erfolgt, voll zu entrichten.

Artykuł 50.

1) Wpłaty, uskuteczniane na rzecz Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, jak i wnoszone na jego rzecz listy zastawne, winny być przez niemiecką instytucję powierniczą prowadzone na osobnym rachunku. Poznańskiemu Ziemstwu Kredytowemu przysługuje prawo przeglądania każdego czasu ksiąg niemieckiej instytucji powierniczej przez osobę do tego upoważnioną.

2) Kwoty, pobrane w ciągu miesiąca kalendarzowego na rachunek Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, należy, przesyłając równocześnie obrachunek, przekazywać mu najpóźniej do dnia 10 następnego miesiąca kalendarzowego. Niemiecka instytucja powiernicza i Poznańskie Ziemstwo Kredytowe mogą porozumieć się co do innego uregulowania tej sprawy.

3) Niemiecka instytucja powiernicza jest przy przekazywaniu kwot uprawniona, za równoczesnym przesłaniem obrachunku wraz z odpowiednimi załącznikami, do potrącenia dwóch piątych ściągniętych dodatków na koszty administracyjne, jak również do potrącenia kosztów, narosłych z powodu prowadzonych na rachunek Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego procesów i postępowań egzekucyjnych. Niemieckiej instytucji powierniczej należy się udział w dodatkach na koszty administracyjne począwszy od pierwszego dnia półrocza kalendarzowego, poprzedzającego dzień wejścia w życie niniejszego układu.

4) Niemiecka instytucja powiernicza winna wniesione listy zastawne uczynić zapomocą nadruku niezdatnymi do obiegu i wydać wraz z obrachunkiem Poznańskiemu Ziemstwu Kredytowemu.

Artykuł 51.

Niemieckiej instytucji powierniczej przysługuje jako władzy egzekucyjnej przy ściąganiu przeszłych na nią hipotek prawo egzekucji w takim rozmiarze, jaki przysługuje statutowo instytucji Neues Brandenburgisches Kreditinstitut.

Artykuł 52.

1) Aż do dnia wejścia w życie niemieckiej ustawy ochronnej dla Posener Landschaft z dnia 1 marca 1922 r. uważa się Poznańskie Ziemstwo Kredytowe, bez względu na skutki prawne spowodowane przecięciem granicą, za uprawnione do rozporządzania hipotekami i innymi prawami, zapisanymi na rzecz Posener Landschaft na nieruchomościach w Rzeszy Niemieckiej położonych, oraz wierzytelnościami, określonego w artykule 45 ustęp 2 rodzaju.

2) O ile hipoteki zostały spłacone lub uważa się je w myśl artykułu 45 ustęp 3 za wygasłe, zezwolenia potrzebne do wykreślenia wydawane będą — o ile nie zostały już na podstawie ustawy ochronnej udzielone przez wymienioną w artykule 44 instytucję powierniczą — w ciągu trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego układu przez Poznańskie Ziemstwo Kredytowe, a po upływie tego

Artikel 50.

1) Über die für das Poznańskie Ziemstwo Kredytowe eingehenden Zahlungen und Einlieferungen von Pfandbriefen ist von der deutschen Treuhandstelle eine gesonderte Rechnung zu führen. Das Poznańskie Ziemstwo Kredytowe ist berechtigt, jederzeit durch einen Beauftragten die Bücher der deutschen Treuhandstelle einzusehen.

2) Die für Rechnung des Poznańskie Ziemstwo Kredytowe in einem Kalendermonat vereinnahmten Beträge sind bis zum 10. des folgenden Kalendermonats unter Mitteilung einer Abrechnung an dieses abzuführen. Eine anderweitige Regelung bleibt der Vereinbarung zwischen der deutschen Treuhandstelle und dem Poznańskie Ziemstwo Kredytowe vorbehalten.

3) Die deutsche Treuhandstelle ist befugt, bei Abführung der Beträge zwei Fünftel der eingezogenen Verwaltungskostenbeiträge sowie die Kosten, die ihr aus den für Rechnung des Poznańskie Ziemstwo Kredytowe geführten Rechtsstreitigkeiten und Beitreibungsverfahren erwachsen sind, unter gleichzeitiger Mitteilung einer Abrechnung hierüber und der zugehörigen Unterlagen abzuziehen. Der Anteil an den Verwaltungskostenbeiträgen steht der deutschen Treuhandstelle von dem Ersten des Kalenderhalbjahrs an zu, der dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens vorausgeht.

4) Eingelieferte Pfandbriefe sind von der deutschen Treuhandstelle mittels eines Aufdrucks für den Verkehr unbrauchbar zu machen und dem Poznańskie Ziemstwo Kredytowe unter Mitteilung einer Abrechnung auszuhändigen.

Artikel 51.

Der deutschen Treuhandstelle steht für die Beitreibung der auf sie übergegangen Hypotheken als Vollstreckungsbehörde das gleiche Zwangsvollstreckungsrecht zu, das dem Neuen Brandenburgischen Kreditinstitut nach seiner Satzung zusteht.

Artikel 52.

1) Bis zum Tage des Inkrafttretens des deutschen Schutzgesetzes für die Posener Landschaft vom 1. März 1922 gilt das Poznańskie Ziemstwo Kredytowe ohne Rücksicht auf die durch die Grenzziehung bedingten Rechtsfolgen als berechtigt, über die für die Posener Landschaft auf Grundstücken im Deutschen Reiche eingetragenen Hypotheken und sonstigen Rechte sowie über Forderungen der im Artikel 45 Absatz 2 bezeichneten Art zu verfügen.

2) Soweit die Hypotheken zurückgezahlt sind oder nach Artikel 45 Absatz 3 als erloschen gelten, werden die erforderlichen Löschungsbewilligungen, falls sie nicht schon von der im Artikel 44 bezeichneten Treuhandstelle auf Grund des Schutzgesetzes erteilt worden sind, bis zum Ablauf von drei Monaten nach dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens von dem Poznańskie Ziemstwo Kredytowe und

czasu przez niemiecką instytucję powierniczą. Postanowienie to należy stosować odpowiednio do innych praw.

3) Poznańskie Ziemstwo Kredytowe wyda w ciągu czterech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego układu niemieckiej instytucji powierniczej wszystkie listy hipoteczne, znajdujące się po upływie określonego w ustępie 2 czasokresu w jego posiadaniu, a odnoszące się do hipotek, zapisanych na rzecz Posener Landschaft na nieruchomościach w Rzeszy Niemieckiej położonych, chyba że stoją temu na przeszkodzie prawa osób trzecich.

Artykuł 53.

Za listy zastawne, wydane przez Posener Landschaft odpowiada, bez względu na skutki prawne spowodowane przecięciem granicą, wyłącznie Poznańskie Ziemstwo Kredytowe.

Rozdział VI.

PROWINCJONALNE KASY POŻYCZKOWE.

Artykuł 54.

1) Odpowiedzialność za opiewające na okaziciela obligacje Prowincjonalnego Związku Poznańskiego, wydane przed dniem 10 stycznia 1920 r. przez podówczas jeszcze niepodzielony związek na cele Prowincjonalnej Kasy Pożyczkowej i Wojennej Kasy Pożyczkowej, przejmuje z dniem wejścia w życie niniejszego układu, bez względu na skutki prawne, spowodowane przecięciem granicą, wyłącznie Wojewódzki Związek Komunalny Poznański. Części byłej prowincji poznańskiej, pozostałe przy Rzeszy Niemieckiej, zostają zwolnione z odpowiedzialności.

2) Za opiewające na okaziciela obligacje Prowincjonalnego Związku Poznańskiego, wydane po dniu 10 stycznia 1920 r., odpowiada Wojewódzki Związek Komunalny Poznański tylko o tyle, o ile sam je wydał.

Artykuł 55.

1) Hipoteki i inne prawa, nabyte przed dniem 10 stycznia 1920 r. przez Poznańską Prowincjonalną Kasę Pożyczkową i przez Poznańską Wojenną Kasę Pożyczkową, a zapisane na nieruchomościach w Rzeszy Niemieckiej położonych, jak również nabyte przed tym dniem osobiste wierzytelności wymienionych Kas wobec dłużników, mających w dniu wejścia w życie niniejszego układu swe miejsce zamieszkania (siedzibę) w Rzeszy Niemieckiej, przechodzą — o ile nie zostały już spłacone lub nie wygasły — z dniem wejścia w życie niniejszego układu z mocy samego prawa na niemiecką publiczno-prawną instytucję, która oznaczona zostanie przez Rząd Niemiecki przy wymianie dokumentów ratyfikacyjnych. Do skuteczności przejścia praw nie potrzeba ani wydania listów hipotecznych lub listów długów gruntowych, ani wpisu w księgę wieczystą, ani żadnego innego aktu prawnego.

nach dem Ablauf dieser Frist von der deutschen Treuhandstelle erteilt. Diese Bestimmung findet auf die sonstigen Rechte entsprechende Anwendung.

3) Samtliche nach Ablauf der im Absatz 2 bezeichneten Frist im Besitze des Poznańskie Ziemstwo Kredytowe befindlichen Hypothekenbriefe über die für die Posener Landschaft auf Grundstücken im Deutschen Reiche eingetragenen Hypotheken sind binnen einer Frist von vier Monaten nach dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens der deutschen Treuhandstelle auszuhandigen, es sei denn, dass Rechte Dritter entgegenstehen.

Artikel 53.

Für die von der Posener Landschaft ausgegebenen Pfandbriefe haftet ohne Rücksicht auf die durch die Grenzziehung bedingten Rechtsfolgen ausschliesslich das Poznańskie Ziemstwo Kredytowe.

Abschnitt VI.

PROVINZIALHILFSKASSEN.

Artikel 54.

1) Die Haftung für die auf den Inhaber lautenden Anleihscheine des Provinzialverbandes Posen, die von dem ehemals ungeteilten Verbands für Zwecke der Provinzialhilfskasse und der Kriegshilfskasse vor dem 10. Januar 1920 ausgegeben worden sind, übernimmt mit dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens ohne Rücksicht auf die durch die Grenzziehung bedingten Rechtsfolgen ausschliesslich der Wojewódzki Związek Komunalny Poznański. Die im Deutschen Reiche verbliebenen Teile der früheren Provinz Posen werden von der Haftung frei.

2) Für die seit dem 10. Januar 1920 ausgegebenen, auf den Inhaber lautenden Anleihscheine des Provinzialverbandes Posen haftet der Wojewódzki Związek Komunalny Poznański nur insofern, als er die Anleihscheine ausgegeben hat.

Artikel 55.

1) Die von der Posener Provinzialhilfskasse und von der Posener Kriegshilfskasse vor dem 10. Januar 1920 erworbenen, auf Grundstücken im Deutschen Reiche eingetragenen Hypotheken und sonstigen Rechte sowie die vor diesem Tage erworbenen persönlichen Forderungen dieser Hilfskassen gegen Schuldner, die am Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens im Deutschen Reiche ihren Wohnsitz (Sitz) haben, gehen, soweit sie nicht bereits zurückgezahlt oder erloschen sind, mit dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens von Rechts wegen auf eine deutsche öffentlich-rechtliche Stelle über, die von der Deutschen Regierung beim Austausch der Ratifikationsurkunden bezeichnet wird. Zur Wirksamkeit des Rechtsüberganges bedarf es weder der Aushändigung der Hypotheken- oder Grundschuldbriefe noch der Eintragung im Grundbuch noch einer sonstigen Rechtshandlung.

2) Długi byłego Prowincjonalnego Związku Poznańskiego wobec Poznańskiej Prowincjonalnej Kasy Pożyczkowej i wobec Poznańskiej Wojennej Kasy Pożyczkowej przejmują z dniem wejścia w życie niniejszego układu wyłącznie Wojewódzki Związek Komunalny Poznański, z wyjątkiem tych długów, których wypełnienie zabezpieczone jest przez wpis w księdze wieczystej na nieruchomościach, w Rzeszy Niemieckiej położonych; odpowiedzialność owych nieruchomości pozostaje nienaruszona. Wymienione w zdaniu pierwszym długi nie podlegają rozliczeniu między Rzeczpospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką.

3) Wymienione w ustępach 1 i 2 prawa, wierzytelności i długi należy wyszczególnić w wykazie, który zostanie sporządzony we wzajemnym porozumieniu i wymieniony z dokumentami ratyfikacyjnymi.

4) Prawa i wierzytelności, wymienione w ustępach 1 i 2, a niewyszczególnione w wykazie, uważa się wobec Poznańskiej Prowincjonalnej Kasy Pożyczkowej i Poznańskiej Wojennej Kasy Pożyczkowej jak również wobec wymienionej w ustępie 1 niemieckiej instytucji, za wygasłe.

5) Pożyczki, opiewające na marki, które w myśl ustępu 1 przeszły na wymienioną tam publiczno-prawną instytucję, uważa się za nabyte przez nią przed dniem 1 lipca 1920 r.

Artykuł 56.

1) Odpowiedzialność za opiewające na okaziciela obligacje Breslauer Provinzialhilfskasse i Breslauer Kriegshilfskasse, wydane przed dniem 16 czerwca 1922 r., ponosi, bez względu na skutki prawne, spowodowane przecięciem granicą, wyłącznie Breslauer Provinzialhilfskasse. Części byłej prowincji śląskiej, przypadłe Rzeczypospolitej Polskiej, zostają zwolnione z odpowiedzialności.

2) Za opiewające na okaziciela obligacje Breslauer Provinzialhilfskasse i Breslauer Kriegshilfskasse, wydane po dniu 16 czerwca 1922 r., odpowiadają te Kasy tylko o tyle, o ile same je wydały.

Artykuł 57.

1) Hipoteki i inne prawa, nabyte przed dniem 16 czerwca 1922 r. przez Breslauer Provinzialhilfskasse i Breslauer Kriegshilfskasse, a zapisane na nieruchomościach w Rzeczypospolitej Polskiej położonych, jak również nabyte przed tym dniem osobiste wierzytelności tych Kas wobec dłużników, mających w dniu wejścia w życie niniejszego układu swe miejsce zamieszkania (siedzibę) w Rzeczypospolitej Polskiej, przechodzą — o ile nie zostały już spłacone lub nie wygasły — z dniem wejścia w życie niniejszego układu z mocy samego prawa na polską, publiczno-prawną instytucję, która oznaczona zostanie przez Rząd Polski przy wymianie dokumentów ratyfikacyjnych. Do skuteczności przejścia praw nie potrzeba ani wydania listów hipotecznych lub listów długów grunto-

2) Die Schulden des früheren Provinzialverbandes Posen gegenüber der Posener Provinzialhilfskasse und der Posener Kriegshilfskasse übernimmt mit dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens ausschliesslich der Wojewódzki Związek Komunalny Poznański mit Ausnahme derjenigen Schulden, deren Erfüllung durch Eintragung im Grundbuch auf Grundstücken im Deutschen Reiche gesichert ist; die Haftung dieser Grundstücke bleibt unberührt. Eine Auseinandersetzung wegen der im Satz 1 bezeichneten Schulden zwischen dem Deutschen Reiche und der Republik Polen findet nicht statt.

3) Die in den Absätzen 1, 2 bezeichneten Rechte, Forderungen und Schulden werden in einem Verzeichnis aufgeführt, das in beiderseitigem Einvernehmen aufgestellt und mit den Ratifikationsurkunden ausgetauscht wird.

4) Die in den Absätzen 1, 2 bezeichneten und in dem Verzeichnis nicht aufgeführten Rechte und Forderungen gelten der Posener Provinzialhilfskasse und der Posener Kriegshilfskasse sowie der im Absatz 1 bezeichneten deutschen Stelle gegenüber als erloschen.

5) Markanleihen, die gemäss Absatz 1 auf die dort bezeichnete öffentlich-rechtliche Stelle übergegangen sind, gelten als von dieser vor dem 1. Juli 1920 erworben.

Artikel 56.

1) Die Haftung für die auf den Inhaber lautenden Anleihescheine der Breslauer Provinzialhilfskasse und der Breslauer Kriegshilfskasse, die vor dem 16. Juni 1922 ausgegeben worden sind, trägt ohne Rücksicht auf die durch die Grenzziehung bedingten Rechtsfolgen ausschliesslich die Breslauer Provinzialhilfskasse. Die an die Republik Polen gefallen Teile der früheren Provinz Schlesien werden von der Haftung frei.

2) Für die seit dem 16. Juni 1922 ausgegeben, auf den Inhaber lautenden Anleihescheine der Breslauer Provinzialhilfskasse und der Breslauer Kriegshilfskasse haften diese nur insofern, als sie die Anleihescheine ausgegeben haben.

Artikel 57.

1) Die von der Breslauer Provinzialhilfskasse und die von der Breslauer Kriegshilfskasse vor dem 16. Juni 1922 erworbenen, auf Grundstücken in der Republik Polen eingetragenen Hypotheken und sonstigen Rechte sowie die vor diesem Tage entstandenen persönlichen Forderungen dieser Hilfskassen gegen Schuldner, die am Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens in der Republik Polen ihren Wohnsitz (Sitz) haben, gehen, soweit sie nicht bereits zurückgezahlt oder erloschen sind, mit dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens von Rechts wegen auf eine polnische öffentlich-rechtliche Stelle über, die von der polnischen Regierung beim Austausch der Ratifikationsurkunden bezeichnet wird. Zur Wirksamkeit des Rechtsüberganges bedarf es weder der Aushändigung

wych, ani wpisu w księgę wieczystą, ani żadnego innego aktu prawnego.

2) Długi Provinzialverband Schlesiens wobec Breslauer Provinzialhilfskasse i Breslauer Kriegshilfskasse ponosi wyłącznie Provinzialverband Schlesiens z wyjątkiem tych długów, których wypełnienie zabezpieczone jest przez wpis w księdze wieczystej na nieruchomościach w Rzeczypospolitej Polskiej położonych; odpowiedzialność owych nieruchomości pozostaje nadal w mocy. Wymienione w zdaniu pierwszym długi nie podlegają rozliczeniu między Rzeczpospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką.

3) Wymienione w ustępie 1 i 2 prawa, wierzytelności i długi należy wyszczególnić w wykazie, który zostanie sporządzony we wzajemnym porozumieniu i wymieniony z dokumentami ratyfikacyjnymi.

4) Prawa i wierzytelności, wymienione w ustępach 1 i 2, a nie wyszczególnione w wykazie, uważa się wobec Breslauer Provinzialhilfskasse i Breslauer Kriegshilfskasse jak również wobec wymienionej w ustępie 1 polskiej instytucji, za wygasłe.

Artykuł 58.

Instytucje publiczno-prawne, przewidziane w artykułach 55, ustęp 1 i 57, ustęp 1, mają odnośnie do przeszłych na nie praw i wierzytelności stanowisko powiernika (instytucje powiernicze). Winny one przy sprawowaniu czynności przestrzegać staranności, wymaganej w życiu potocznym.

Artykuł 59.

1) Kwoty, wynikające z przerachowania, przypadające na poszczególne prawa i wierzytelności (artykuły 55, 57), jak również świadczenia uboczne (odsetki, kwoty amortyzacyjne, dodatki na fundusz rezerwowy i na koszty administracyjne), zostaną obliczone po stronie polskiej przez Wojewódzki Bank Pożyczkowy w Poznaniu, a po stronie niemieckiej przez Breslauer Provinzialhilfskasse (instytucje kredytowe) i podane do wiadomości właściwej instytucji powierniczej.

2) Kwoty obliczone podlegają zbadaniu i zatwierdzeniu przez komisarza, którego dla każdej instytucji powierniczej ustanowi właściwa władza państwowa. W razie zatwierdzenia wystarcza przy prawach rzeczowych do wpisu w księdze wieczystej kwoty, wynikającej z przerachowania, wnioszek właściwej instytucji powierniczej. W razie odmowy zatwierdzenia może instytucja powiernicza udać się na drogę sądową.

Artykuł 60.

Dla oprocentowania i spłaty kwot, wynikających z przerachowania, miarodajne są przepisy ustaw krajowych, atoli bez uszczerbku dla niżej podanych postanowień.

der Hypotheken- oder Grundschuldbriefe noch der Eintragung im Grundbuch noch einer sonstigen Rechtshandlung.

2) Die Schulden des Provinzialverbandes Schlesiens gegenüber der Breslauer Provinzialhilfskasse und der Breslauer Kriegshilfskasse trägt ausschließlich der Provinzialverband Schlesiens mit Ausnahme derjenigen Schulden, deren Erfüllung durch Eintragung im Grundbuch auf Grundstücken in der Republik Polen gesichert ist; die Haftung dieser Grundstücke bleibt unberührt. Eine Auseinandersetzung wegen der im Satz 1 bezeichneten Schulden zwischen dem Deutsche Reiche und der Republik Polen findet nicht statt.

3) Die in den Absätzen 1, 2 bezeichneten Rechte, Forderungen und Schulden werden in einem Verzeichnis aufgeführt, das in beiderseitigem Einvernehmen aufgestellt und mit den Ratifikationsurkunden ausgetauscht wird.

4) Die in den Absätzen 1, 2 bezeichneten und in dem Verzeichnis nicht aufgeführten Rechte und Forderungen gehen der Breslauer Provinzialhilfskasse und der Breslauer Kriegshilfskasse sowie der im Absatz 1 bezeichneten polnischen Stelle gegenüber als erloschen.

Artikel 58.

Die im Artikel 55 Absatz 1 und im Artikel 57 Absatz 1 vorgesehenen öffentlich-rechtlichen Stellen haben hinsichtlich der auf sie übergegangenen Rechte und Forderungen die Stellung eines Treuhänders (Treuhandsteilen). Sie haben bei ihrer Geschäftsführung die im Verkehr erforderliche Sorgfalt zu vertreten.

Artikel 59.

1) Die Aufwertungsbeträge, die auf die einzelnen Rechte und Forderungen (Artikel 55, 57) entfallen, sowie die Nebenleistungen (Zinsen, Tilgungsbeträge, Reservefonds- und Verwaltungskostenbeiträge) werden deutscherseits von der Breslauer Provinzialhilfskasse, polnischerseits von dem Wojewódzki Bank Pożyczkowy w Poznaniu (Kreditanstalten) errechnet und der zuständigen Treuhandsteile mitgeteilt.

2) Die errechneten Beträge unterliegen der Nachprüfung und Bestätigung durch einen Kommissar, den die für die Treuhandsteile zuständige Staatsregierung bestellt. Im Falle der Bestätigung genügt bei dinglichen Rechten zur Eintragung des Aufwertungsbetrags im Grundbuch der Antrag der zuständigen Treuhandsteile. Wird die Bestätigung versagt, so bleibt es der Treuhandsteile unbenommen, den Rechtsweg zu beschreiten.

Artikel 60.

Für die Verzinsung und Rückzahlung der Aufwertungsbeträge sind die Vorschriften der Landesgesetze, unbeschadet der nachstehenden Bestimmungen, massgebend.

Artykuł 61.

Artikel 61.

1) Po zawiadomieniu dłużnika przez instytucję powierniczą o wysokości kwoty, wynikającej z przerechowania, oraz po wezwaniu do zapłaty, które winno być równocześnie do niego wystosowane, należy zapłacić:

- a) w ciągu sześciu tygodni kwoty, wynikające z przerechowania, w Rzeczypospolitej Polskiej do 100 złotych, zaś w Rzeszy Niemieckiej do 100 marek Rzeszy Niemieckiej, jak również końcówki kwot, wynikających z przerechowania, pozostałe po zaokrągleniu ich w Rzeczypospolitej Polskiej na 100 złotych, zaś w Rzeszy Niemieckiej na 100 marek Rzeszy Niemieckiej lub na wielokrotność stu;
- b) w ciągu jednego roku kwoty, wynikające z przerechowania, wynoszące w Rzeczypospolitej Polskiej ponad 100 złotych a nie przekraczające 500 złotych, zaś w Rzeszy Niemieckiej ponad 100 marek Rzeszy Niemieckiej a nie przekraczające 250 marek Rzeszy Niemieckiej;
- c) w ciągu dwóch lat w dwóch równych ratach rocznych kwoty, wynikające z przerechowania, wynoszące w Rzeczypospolitej Polskiej ponad 500 złotych a nie przekraczające 1000 złotych, zaś w Rzeszy Niemieckiej ponad 250 marek Rzeszy Niemieckiej a nie przekraczające 500 marek Rzeszy Niemieckiej.

2) Na poczet wynikających z przerechowania kwot, zaokrąglonych w myśl ustępu 1a), w wysokości przekraczającej w Rzeczypospolitej Polskiej 1000 złotych, zaś w Rzeszy Niemieckiej 500 marek Rzeszy Niemieckiej, należy począwszy od pierwszego dnia półrocza kalendarzowego, następującego po zawiadomieniu dłużnika przez instytucję powierniczą, uiszczać, oprócz odsetek, przypadających na wynikającą z przerechowania zaokrągloną kwotę, rocznie 2 od sta tej kwoty tytułem umorzenia oraz rocznie ½ od sta tytułem dodatku na koszty administracyjne. Umorzenie następuje z doliczeniem zaoszczędzonych odsetek i dodatków na koszty administracyjne.

3) Od wymienionych w ustępie 1a) końcówek i kwot, wynikających z przerechowania, nie pobiera się odsetek w Rzeczypospolitej Polskiej za czas od dnia 1 lipca 1924 r., zaś w Rzeszy Niemieckiej za czas od 1 stycznia 1925 r.

4) Odsetki, zaległe za czas do rozpoczęcia umarzania, należy umorzyć przez bieżące świadczenia, które winny być uiszczane w wysokości bieżącego świadczenia półrocznego (ustęp 2) oprócz niego i równocześnie z niem. Postanowienie to należy stosować tylko wtedy, gdy zaległości z tytułu odsetek przewyższają w Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 500 złotych, zaś w Rzeszy Niemieckiej kwotę 250 marek Rzeszy Niemieckiej.

5) Miejscem wypełnienia spłat jest siedziba właściwej instytucji powierniczej.

1) Nach Mitteilung des Aufwertungs Betrags an den Schuldner und der damit zu verbindenden Zahlungsaufforderung durch die Treuhandstelle sind zurückerzahlen:

- a) innerhalb von sechs Wochen die Aufwertungs beträge bis 100 Reichsmark im Deutschen Reiche und 100 Złoty in der Republik Polen sowie die bei der Abrundung auf 100 Reichsmark im Deutschen Reiche oder 100 Złoty in der Republik Polen oder auf ein Vielfaches davon verbleibenden Spitzen der Aufwertungs beträge;
- b) innerhalb eines Jahres die Aufwertungs beträge von mehr als 100 Reichsmark bis 250 Reichsmark im Deutschen Reiche und von mehr als 100 Złoty bis 500 Złoty in der Republik Polen;
- c) innerhalb zweier Jahre in zwei gleichen Jahresraten die Aufwertungs beträge von mehr als 250 Reichsmark bis 500 Reichsmark im Deutschen Reiche und von mehr als 500 Złoty bis 1000 Złoty in der Republik Polen.

2) Auf die nach Absatz 1a) abgerundeten Aufwertungs beträge von mehr als 500 Reichsmark im Deutschen Reiche und von mehr als 1000 Złoty in der Republik Polen sind von dem Ersten des Kalenderhalbjahrs an, das auf die Mitteilung der Treuhandstelle an den Schuldner folgt, neben den auf den abgerundeten Aufwertungs betrag entfallenden Zinsen jährlich 2 vom Hundert dieses Betrags zur Tilgung und jährlich ½ vom Hundert als Verwaltungskostenbeitrag zu entrichten. Die Tilgung erfolgt zuzüglich der ersparten Zinsen und Verwaltungskostenbeiträge.

3) Von den nach Absatz 1a) bezeichneten Spitzen- und Aufwertungs beträgen werden Zinsen im Deutschen Reiche für die Zeit vom 1. Januar 1925 an und in der Republik Polen für die Zeit vom 1. Juli 1924 an nicht erhoben.

4) Die bis zum Beginne der Tilgung rückständigen Zinsen vom Aufwertungs betrage sind durch fortlaufende Leistungen zu tilgen, die in Höhe der laufenden Halbjahresleistung (Absatz 2) neben dieser und gleichzeitig mit ihr zu entrichten sind. Die Bestimmung findet nur Anwendung, wenn die Zinsrückstände 250 Reichsmark im Deutschen Reiche oder 500 Złoty in der Republik Polen übersteigen.

5) Erfüllungsort für die Zahlungen ist der Sitz der zuständigen Treuhandstelle.

Artykuł 62.

Dłużnikowi przysługuje każdego czasu prawo przedterminowej spłaty, w całości lub w części, kwoty, wynikającej z przerachowania. W razie przedterminowej spłaty należy uiścić odsetki aż do dnia spłaty, a dodatek na koszty administracyjne w całości za to półrocze kalendarzowe, w którym następuje spłata.

Artykuł 63.

1) Instytucja powiernicza winna kwoty wpłacone prowadzić na osobnym rachunku. Instytucji kredytowej, na której rachunek kwoty te zostały wpłacone, przysługuje prawo przeglądania każdego czasu ksiąg instytucji powierniczej przez osobę do tego upoważnioną.

2) Instytucja powiernicza winna kwoty, pobrane w ciągu miesiąca kalendarzowego na rachunek instytucji kredytowej, przekazać jej wraz z obrachunkiem najpóźniej do dnia 10-go następnego miesiąca kalendarzowego.

3) Instytucja powiernicza za równoczesnem przesłaniem obrachunku i załączników jest uprawniona do potrącenia z kwot, jakie mają być przekazane, dwóch piątych części ściągniętych dodatków na koszty administracyjne, jak również do potrącenia kosztów, narosłych jej z powodu procesów i postępowań egzekucyjnych, prowadzonych na rachunek instytucji kredytowej.

Artykuł 64.

Polskiej instytucji powierniczej przysługuje przy ściąganiu praw i wierzytelności, które na nią przeszły, uprzywilejowane prawo egzekucji, przewidziane dla Wojewódzkiego Banku Pożyczkowego w Poznaniu; niemieckiej instytucji powierniczej przysługuje przy ściąganiu praw i wierzytelności, które na nią przeszły, uprzywilejowane prawo egzekucji, przewidziane dla Breslauer Provinzialhilfskasse.

Artykuł 65.

1) Bez względu na skutki prawne, spowodowane przecięciem granicą, uważa się aż do dnia wymiany dokumentów ratyfikacyjnych instytucję kredytową jednego z Państw, zawierających układ, za uprawnioną do rozporządzania nabytymi przez nią hipotekami i innymi prawami, zapisanymi na nieruchomościach w drugim Państwie położonych jak również niewpisanymi w księgę wieczystą wierzytelnościami, przysługującymi jej wobec dłużników, którzy mają swe miejsce zamieszkania (siedzibę) w drugim Państwie, zawierającym układ.

2) O ile hipoteki i długi gruntowe zostały spłacone instytucji kredytowej przed dniem wejścia w życie niniejszego układu lub o ile uważa się je w myśl artykułu 55 ustęp 4 i 57 ustęp 4 za wygasłe, zezwoleń, potrzebnych do wykreślenia, udzielać będzie w ciągu trzech miesięcy od dnia wejścia w życie ni-

Artikel 62.

Der Schuldner ist berechtigt, den Aufwertungsbetrag jederzeit ganz oder teilweise vorzeitig zu zahlen. Im Falle vorzeitiger Zahlung sind die Zinsen bis zum Tage der Zahlung, der Verwaltungskostenbetrag für das Kalenderhalbjahr, in dem die Zahlung erfolgt, voll zu entrichten.

Artikel 63.

1) Über die eingehenden Beträge ist von der Treuhandstelle eine gesonderte Rechnung zu führen. Die Kreditanstalt, für deren Rechnung die Beträge eingehen, ist berechtigt, jederzeit durch einen Beauftragten die Bücher der Treuhandstelle einzusehen.

2) Die für Rechnung der Kreditanstalt in einem Kalendermonat vereinnahmten Beträge sind von der Treuhandstelle an diese bis zum 10. des folgenden Kalendermonats unter Mitteilung einer Abrechnung abzuführen.

3) Die Treuhandstelle ist befugt, unter gleichzeitiger Mitteilung einer Abrechnung und der Unterlagen von den abzuführenden Beträgen, zwei Fünftel der eingezogenen Verwaltungskostenbeiträge sowie die Kosten abzuziehen, die ihr aus den für Rechnung der Kreditanstalt geführten Rechtsstreitigkeiten und Beitreibungsverfahren erwachsen sind.

Artikel 64.

Der deutschen Treuhandstelle stehen für die Beitreibung der auf sie übergegangenen Rechte und Forderungen die Zwangsvollstreckungsvorrechte zu, die für die Breslauer Provinzialhilfskasse vorgesehen sind; der polnischen Treuhandstelle stehen für die Beitreibung der auf sie übergegangenen Rechte und Forderungen die Zwangsvollstreckungsvorrechte zu, die für den Wojewódzki Bank Pożyczkowy w Poznaniu vorgesehen sind.

Artikel 65.

1) Bis zum Tage des Austauschs der Ratifikationsurkunden gilt die Kreditanstalt des einen vertragschliessenden Staates ohne Rücksicht auf die durch die Grenzziehung bedingten Rechtsfolgen als berechtigt, über die von ihr erworbenen, auf Grundstücken in dem anderen vertragschliessenden Staate eingetragenen Hypotheken und sonstigen Rechte sowie über ihre im Grundbuch nicht eingetragenen Forderungen gegen Schuldner, die im anderen vertragschliessenden Staate ihren Wohnsitz (Sitz) haben, zu verfügen.

2) Soweit die Hypotheken und Grundschulden an die Kreditanstalt vor dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens zurückgezahlt worden sind oder nach Artikel 55 Absatz 4 und 57 Absatz 4 als erloschen gelten, werden die erforderlichen Löschungsbeihilfungen bis zum Ablauf von drei Monaten nach

niejszego układu instytucja kredytowa, a po upływie tego czasu instytucja powiernicza.

3) Instytucja kredytowa jednego z Państw, zawierających układ, wyda w ciągu czterech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego układu właściwej instytucji powierniczej wszystkie, po upływie przewidzianego w ustępie 2 czasokresu w jej posiadaniu znajdujące się listy hipoteczne i listy długów gruntowych, dotyczące hipotek i długów gruntowych przez nią nabytych i zapisanych na nieruchomościach w drugim Państwie położonych, chyba że stoją temu na przeszkodzie prawa osób trzecich.

Artykuł 66.

Obie instytucje powiernicze są uprawnione do zawarcia porozumienia, na mocy którego prawa i wierzytelności, które przeszły na jedną z nich, zalicza się w całości lub w części na prawa i wierzytelności, które przeszły na drugą z nich. W razie takiego porozumienia przechodzą w wysokości zaliczonych kwot — na Wojewódzki Bank Pożyczkowy w Poznaniu prawa i wierzytelności, które przeszły na polską instytucję powierniczą, a — na Breslauer Provinzialhilfskasse te, które przeszły na niemiecką instytucję powierniczą.

Artykuł 67.

W rozumieniu postanowień niniejszego rozdziału uważa się za hipoteki tak prawo rzeczowe, jak i zabezpieczoną wierzytelność osobistą. Postanowienia niniejszego rozdziału mają jednak tylko o tyle zastosowanie do zabezpieczonej wierzytelności osobistej, o ile podlega ona w myśl postanowień niniejszego układu ustawodawstwu o przerwaniu tego Państwa, zawierającego układ, na obszarze którego obciążona nieruchomość jest położona.

Rozdział VII.

ZASIŁKI WOJENNE GMIN I ZWIĄZKÓW GMINNYCH.

Artykuł 68.

Polskie gminy i związki gminne, położone na obszarach, odstąpionych przez Rzeszę Niemiecką, zwalnia się z dniem wejścia w życie niniejszego układu z samego prawa z ich zobowiązań łącznie z odsetkami, zaciągniętych wobec osób, będących w dniu wejścia w życie niniejszego układu obywatelami Rzeszy Niemieckiej, celem wypłaty zasiłków wojennych. Zobowiązania te wyszczególnia się w wykazie, który sporządzony zostanie we wzajemnym porozumieniu i wymieniony z dokumentami ratyfikacyjnymi. Za polskie gminy i związki gminne w rozumieniu niniejszego postanowienia uważa się te gminy i związki gminne, których siedziba przed ich odstąpieniem znajdo-

dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens von der Kreditanstalt und nach dem Ablauf dieser Frist von der Treuhandstelle erteilt.

3) Sämtliche nach Ablauf der im Absatz 2 vorgesehenen Frist im Besitze der Kreditanstalt des einen vertragschliessenden Staates befindlichen Hypotheken- und Grundschuldbriefe über die von ihr erworbenen, auf Grundstücken in dem anderen vertragschliessenden Staate eingetragenen Hypotheken und Grundschulden sind binnen einer Frist von vier Monaten nach dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens der zuständigen Treuhandstelle auszuhängen, es sei denn, dass Rechte Dritter entgegenstehen.

Artikel 66.

Die beiden Treuhandstellen sind befugt, miteinander eine Vereinbarung zu treffen, nach der die auf sie übergegangenen Rechte und Forderungen ganz oder teilweise gegenseitig verrechnet werden. Für den Fall einer solchen Vereinbarung gehen in Höhe der verrechneten Beträge die auf die deutsche Treuhandstelle übergegangenen Rechte und Forderungen auf die Breslauer Provinzialhilfskasse und die auf die polnische Treuhandstelle übergegangenen Rechte und Forderungen auf den Wojewódzki Bank Pożyczkowy w Poznaniu über.

Artikel 67.

Unter Hypotheken im Sinne der Bestimmungen dieses Abschnitts ist sowohl das dingliche Recht wie die gesicherte persönliche Forderung zu verstehen. Für die gesicherte persönliche Forderung gelten die Bestimmungen dieses Abschnitts jedoch nur insoweit, als sie nach Massgabe der Bestimmungen dieses Abkommens der Aufwertungsgesetzgebung desjenigen vertragschliessenden Staates unterliegen, in dessen Gebiet das belastete Grundstück liegt.

Abschnitt VII.

KRIEGSWOHLFAHRTSBEITRÄGE DER GEMEINDEN UND GEMEINDEVERBÄNDE.

Artikel 68.

Die polnischen Gemeinden und Gemeindeverbände, die in den vom Deutschen Reiche abgetretenen Gebieten liegen, werden mit dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens von Rechts wegen von ihren Verbindlichkeiten einschliesslich Zinsen befreit, die sie gegenüber Personen, die am Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens deutsche Reichsangehörige sind, zum Zwecke der Leistung von Kriegswohlfahrtsbeiträgen eingegangen waren. Diese Verbindlichkeiten werden in einem Verzeichnis aufgeführt, das in beiderseitigem Einvernehmen aufgestellt und mit den Ratifikationsurkunden ausgetauscht wird. Als polnische Gemeinden und Gemeindeverbände im Sinne

wała się w miejscu, położonem obecnie na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Artykuł 69.

W tej wysokości, w jakiej nastąpiło zwolnienie polskich gmin i związków gminnych z zobowiązań, wymienionych w artykule 68, zwalnia się Rzeszę Niemiecką z dniem wejścia w życie niniejszego układu z samego prawa z przewidzianego w układzie paryskim z dnia 9 stycznia 1920 r. obowiązku zwrotu zasiłków wojennych, zapłaconych przez polskie gminy i związki gminne.

Rozdział VIII.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE.

Artykuł 70.

1) Jeżeli przerachowanie roszczeń, o których mowa w artykułach 11, 14 i 16, na skutek zmiany miary przerachowania lub stawki waloryzacyjnej lub w inny sposób ulegnie zmianie na korzyść wierzycieli polskich, natenczas w odpowiednim stosunku zmieni się również przerachowanie, przysługujące wierzycielom niemieckim.

2) Postanowienie artykułu 11 ustęp 2 pozostaje nienaruszone.

Artykuł 71.

1) Postanowienia niniejszego układu nie mają zastosowania do praw i wierzytelności, które obywatele polscy lub obywatele Rzeszy Niemieckiej nabyli drogą cesji od obywateli innych Państw po dniu 1 stycznia 1926 r.

2) Wymieniony w ustępie 1 termin nie ma zastosowania do listów zastawnych, obligacji (§ 16 polskiego rozporządzenia z dnia 14 maja 1924 r.), obligacji przemysłowych i podobnego rodzaju obligacji (§ 33 niemieckiej ustawy waloryzacyjnej) i obligacji wydanych przez osoby prawne prawa publicznego i podobne korporacje jako właściciele zakładów gospodarczych (§ 31 niemieckiej ustawy waloryzacyjnej). Co do terminu miarodajnego dla tych roszczeń, pozostają w mocy ustawy krajowe.

3) Postanowienia artykułu 17 pozostają nienaruszone.

Artykuł 72.

1) Od dnia wejścia w życie niniejszego układu nie mają zastosowania do praw i wierzytelności obywateli Rzeszy Niemieckiej postanowienia artykułów 4, 5 polskiej ustawy z dnia 20 listopada 1919 r. o walucie w b. dzielnicy pruskiej (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 91, poz. 492).

dieser Bestimmung gelten diejenigen Gemeinden und Gemeindeverbände, deren Sitz sich vor der Abtretung an einem Orte befunden hat, der jetzt innerhalb des polnischen Staatsgebiets liegt.

Artikel 69.

Mit dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens wird das Deutsche Reich in der gleichen Höhe, in der eine Befreiung polnischer Gemeinden und Gemeindeverbände von den im Artikel 68 bezeichneten Verbindlichkeiten eintritt, von Rechts wegen von der im Pariser Abkommen vom 9. Januar 1920 vorgesehenen Verpflichtung zur Rückerstattung der von den polnischen Gemeinden und Gemeindeverbänden geleisteten Kriegswohlfahrtsbeiträge befreit.

Abschnitt VIII.

SCHLUSSBESTIMMUNGEN.

Artikel 70.

1) Wird die Aufwertung der in den Artikeln 11, 14 und 16 behandelten Ansprüche zugunsten polnischer Gläubiger durch Änderung des Umrechnungsmassstabes oder des Aufwertungssatzes oder in sonstiger Weise geändert, so wird die deutschen Reichsangehörigen zustehende Aufwertung in einem entsprechenden Verhältnis geändert.

2) Die Bestimmung des Artikel 11 Absatz 2 bleibt unberührt.

Artikel 71.

1) Die Bestimmungen dieses Abkommens finden keine Anwendung auf Rechte und Forderungen, die deutsche Reichsangehörige oder polnische Staatsangehörige von Angehörigen dritter Staaten durch Abtretung nach dem 1. Januar 1926 erworben haben.

2) Der im Absatz 1 bezeichnete Stichtag gilt nicht für Pfandbriefe, Industrieobligationen und verwandte Schuldverschreibungen (§ 33 des deutschen Aufwertungsgesetzes), Schuldverschreibungen der juristischen Personen des öffentlichen Rechtes und verwandter Körperschaften als Unternehmer wirtschaftlicher Betriebe (§ 51 des deutschen Aufwertungsgesetzes) und Obligationen (§ 16 der polnischen Verordnung vom 14. Mai 1924). Für den für diese Ansprüche massgebenden Stichtag hat es bei den Vorschriften der Landesgesetze sein Bewenden.

3) Die Bestimmungen des Artikel 17 bleiben unberührt.

Artikel 72.

1) Von dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens an finden die Bestimmungen der Artikel 4, 5 des polnischen Gesetzes über die Währung im ehemaligen preussischen Teilgebiete vom 20. November 1919 (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 91, poz. 492) auf Rechte und Forderungen deutscher Reichsangehöriger keine Anwendung.

2) Przedawnienie wierzytelności pieniężnych, w szczególności wierzytelności o odsetki, zaległe od dnia 1 lipca 1921 r., ulega wstrzymaniu od chwili, z którą wierzyciel niemiecki nie mógł już sądownie dochodzić swej wierzytelności, a w każdym razie od dnia wejścia w życie wymienionej w ustępie 1 ustawy, aż do dnia wejścia w życie niniejszego układu.

Artykuł 73.

1) Przynależność osób prawnych prawa prywatnego i publicznego do jednego z Państw, zawierających układ, oznacza się według ich siedziby.

2) Jeżeli siedziba osoby prawnej została przeniesiona po dniu 14 lipca 1925 r. do Rzeczypospolitej Polskiej lub po dniu 20 maja 1924 r. do Rzeszy Niemieckiej, natenczas należy bez uszczerbku dla postanowień artykułu 71 prawa i wierzytelności, nabycie przez osobę prawną przed przeniesieniem siedziby tak traktować, jak gdyby przeniesienie siedziby nie było nastąpiło.

Artykuł 74.

Instytucje powiernicze, wymienione w artykułach 36, 46 i 58, są uprawnione do dochodzenia przeszłych na nie praw i wierzytelności jedynie na obszarze tego zawierającego układ Państwa, w którym mają siedzibę. O ile można dochodzić praw i wierzytelności w drugim Państwie, zawierającym układ, instytucje powiernicze są zobowiązane do wydania dokumentów i innych załączników, potrzebnych do dochodzenia praw, tym instytucjom, wobec których mają stanowisko powiernika.

Artykuł 75.

Nie przesądzając ewentualnego dalszego porozumienia między Państwami, zawierającymi układ, postanowienia niniejszego układu nie mają zastosowania:

- a) do pożyczek publiczno-prawnych korporacji, których obszar (okrąg działalności) został przecięty granicą; postanowienia niniejszego układu mają jednak zastosowanie do listów zastawnych i obligacji, o których mowa w rozdziałach V i VI, jak również do obligacji prowincji brandenburskiej, pomorskiej i wschodnio-pruskiej;
- b) do zapisanych na rzecz Deutsche Pfandbriefanstalt in Posen i na rzecz Kreditanstalt für städtische Hausbesitzer der Provinzen Posen und Westpreussen hipotek oraz innych praw, jak również do wierzytelności tych instytucji, i do wydanych przez nie listów zastawnych;
- c) do wymienionych w § 34, ustęp 2, 3 polskiego rozporządzenia z dnia 14 maja 1924 r. i w polskim rozporządzeniu z dnia 21 kwietnia 1926 r. (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej

2) Die Verjährung von Geldforderungen, insbesondere der Forderungen auf die seit dem 1. Juli 1921 rückständigen Zinsen ist von dem Zeitpunkte, in dem ein deutscher Gläubiger seine Forderungen nicht mehr gerichtlich geltend machen konnte, jedenfalls von dem Tage des Inkrafttretens des im Absatz 1 erwähnten Gesetzes an, bis zu dem Tage des Inkrafttretens dieses Abkommens gehemmt.

Artikel 73.

1) Die Zugehörigkeit juristischer Personen des privaten und des öffentlichen Rechtes zu einem der vertragschliessenden Staaten bestimmt sich nach ihrem Sitz.

2) Ist der Sitz einer juristischen Person nach dem 20. Mai 1924 in das Deutsche Reich oder nach dem 14. Juli 1925 nach der Republik Polen verlegt worden, so werden, unbeschadet der Bestimmungen des Artikel 71, die vor Verlegung des Sitzes durch die juristische Person erworbenen Rechte und Forderungen so behandelt, wie wenn die Verlegung des Sitzes nicht erfolgt wäre.

Artikel 74.

Die in den Artikeln 36, 46, 58 bezeichneten Treuhandstellen sind nur befugt, die auf sie übergebenen Rechte und Forderungen in dem Gebiete desjenigen vertragschliessenden Staates geltend zu machen, in dem sie ihren Sitz haben. Soweit Rechte und Forderungen in dem anderen vertragschliessenden Staate geltend gemacht werden können, sind die Treuhandstellen verpflichtet, denjenigen Stellen, für die sie die Stellung eines Treuhänders haben, die für die Geltendmachung der Rechte erforderlichen Urkunden und sonstigen Unterlagen auszuhändigen.

Artikel 75.

Die Bestimmungen dieses Abkommens finden unbeschadet einer etwaigen weiteren Vereinbarung zwischen den vertragschliessenden Staaten keine Anwendung auf

- a) Anleihen öffentlich-rechtlicher Körperschaften, deren Gebiet (Geschäftsbezirk) durch die Grenzziehung durchschnitten worden ist; für die in den Abschnitten V und VI behandelten Pfandbriefe und Anleihescheine sowie für die Anleihescheine der Provinzen Brandenburg, Pommern und Ostpreussen bewendet es bei den Bestimmungen dieses Abkommens;
- b) die für die Deutsche Pfandbriefanstalt in Posen und die für die Kreditanstalt für städtische Hausbesitzer der Provinzen Posen und Westpreussen eingetragenen Hypotheken und sonstigen Rechte und Forderungen dieser Anstalten sowie die von ihnen ausgegebenen Pfandbriefe;
- c) die im § 34 Absatz 2, 3 der polnischen Verordnung vom 14. Mai 1924 und in der polnischen Verordnung vom 21. April 1926 (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej

tej Polskiej Nr. 40, poz. 248) długów rentowych, nabytych przez banki rentowe, i do wydanych na ich podstawie listów rentowych;

- d) do pożyczek, udzielonych przez banki rentowe kultury rolnej, do zabezpieczeń ustanowionych dla tych pożyczek, jak również do wydanych na ich podstawie listów rentowych kultury rolnej.

Artykuł 76.

Układ niniejszy wraz z protokołem końcowym będzie możliwie jaknajprędzej ratyfikowany; wymiana dokumentów ratyfikacyjnych nastąpi w Warszawie. Układ wchodzi w życie z upływem miesiąca, licząc od dnia wymiany dokumentów ratyfikacyjnych.

NA DOWÓD TEGO Pełnomocnicy podpisali niniejszy układ w dwóch oryginałach w języku polskim i niemieckim i zaopatrzyli go swemi pieczęciami.

W Berlinie, dnia 5 lipca 1928 r.

(—) *Witold Prądzyński* (—) *Paul Eckardt*
(—) *Leo Quassowski*

PROTOKÓŁ KOŃCOWY.

Przy podpisaniu polsko-niemieckiego układu waloryzacyjnego Pełnomocnicy Państw, zawierających układ, ułożyli się jak następuje:

§ 1.

Rządy obu Państw, zawierających układ, będą sobie wzajemnie świadczyć pożyteczne usługi w celu wykonania układu.

§ 2.

Rządy obu Państw, zawierających układ, wydadzą zarządzenia, jakie okażą się potrzebne, aby nie odmawiano zezwoleń na przekazywanie obywatelom drugiego Państwa kwot, wynikających z przerachowania, o ileby zezwolenia takie były w jednym Państwie wymagane.

§ 3.

1) Rząd Niemiecki stosować będzie zasadę artykułu 55 ustęp 5 także do opiewających na marki pożyczek innych publiczno-prawnych korporacji, których obszar (okrąg działalności) przecięty został granicą, jeśli rozliczenie ich majątku już nastąpiło. Jeżeli rozliczenie majątku takiej korporacji jeszcze nie nastąpiło, natenczas przydziela się uprawnienia do uczestniczenia w losowaniu wraz z zapisem długu z tytułu konwersji pożyczki lub z pożyczką konwersyjną tejże korporacji, zapisując je w księdze długów z zastrzeżeniem winkulacyjnym lub oddając w urzędowe przechowanie. W razie późniejszego rozliczenia mają być wydane temu, do kogo należeć mają po rozliczeniu.

2) Rząd Polski oświadcza, że obligacje konwersyjne będą przechowywane przez władze, jeżeliby stosownie do postanowień artykułów 14 do 17 miały być przydzielone publiczno-prawnej korporacji, której obszar (okrąg działalności) został przecięty gra-

Nr. 40, poz. 248) bezeichneten von den Rentebanken erworbenen Rentenschulden und die auf deren Grundlage ausgegebenen Rentenbriefe;

- d) die von Landeskulturrentenbanken gewährten Darlehen, die dafür bestellten Sicherheiten und die auf deren Grundlage ausgegebenen Landeskulturrentenbriefe.

Artikel 76.

Dieses Abkommen soll mit dem Schlussprotokoll sobald als möglich ratifiziert und die Ratifikationsurkunden sollen in Warschau ausgetauscht werden. Das Abkommen tritt einen Monat nach dem Tage des Austausches der Ratifikationsurkunden in Kraft.

ZU URKUND DESSEN haben die Bevollmächtigten dieses Abkommen in doppelter Ausfertigung in deutscher und polnischer Urschrift unterzeichnet und mit ihren Siegeln versehen.

Berlin, den 5. Juli 1928.

(—) *Paul Eckardt* (—) *Witold Prądzyński*
(—) *Leo Quassowski*

SCHLUSSPROTOKOLL.

Bei der Unterzeichnung des deutsch-polnischen Aufwertungsabkommens haben die Bevollmächtigten der beiden vertragschliessenden Staaten folgendes vereinbart:

§ 1.

Die Regierungen der beiden vertragschliessenden Staaten stellen einander ihre guten Dienste für die Durchführung des Abkommens zur Verfügung.

§ 2.

Die Regierungen der beiden vertragschliessenden Staaten werden die nötigen Massnahmen treffen, damit die etwa in einem Staate erforderliche Genehmigung zur Überweisung der Aufwertungsbeiträge an die Angehörigen des anderen Staates nicht verweigert wird.

§ 3.

1) Die Deutsche Regierung wird den Grundsatz des Artikel 55 Absatz 5 auch auf Markanleihen der anderen öffentlich-rechtlichen Körperschaften anwenden, deren Gebiet (Geschäftsbezirk) durch die Grenzziehung durchschnitten worden ist und über deren Vermögen eine Auseinandersetzung stattgefunden hat. Hat eine Auseinandersetzung über das Vermögen einer solchen Körperschaft noch nicht stattgefunden, so werden die Auslosungsrechte nebst Anleiheablösungsschuld oder Ablösungsanleihe der Körperschaft zugeteilt und in einem Schuldbuch mit Sperrvermerk eingetragen oder behördlich aufbewahrt. Erfolgt später eine Auseinandersetzung, so sind sie dem auszuhändigen, dem sie nach der Auseinandersetzung zustehen.

2) Die Polnische Regierung erklärt, dass Konversionsschuldverschreibungen behördlich aufbewahrt werden, falls sie gemäss den Bestimmungen der Artikel 14 bis 17 einer öffentlich-rechtlichen Körperschaft zuzuteilen sind, deren Gebiet (Ge-

nią, jeśli rozliczenie jej majątku jeszcze nie nastąpiło. W razie późniejszego rozliczenia, obligacje konwersyjne mają być wydane temu, do kogo należeć mają po rozliczeniu.

§ 4.

1) Rząd Polski wyda zarządzenia, jakie okażą się potrzebne, aby przychylnie traktowano podania obywateli niemieckich o dodatkowe zarejestrowanie ich własnością będących publicznych i przez Państwo gwarantowanych pożyczek (artykuł 17 układu), których przerachowanie i konwersja dokonywuje się według polskich przepisów.

2) Rząd Niemiecki wyda zarządzenia, jakie okażą się potrzebne, aby przychylnie traktowano podania obywateli polskich o dodatkowe uwzględnienie wniosków:

- a) o wymianę pożyczek publicznych,
- b) o przyznanie dla pożyczek publicznych uprawnień do uczestniczenia w losowaniu korporacjom publiczno-prawnym, których obszar (okrąg działalności) został przecięty granicą.

§ 5.

Rząd Niemiecki dołoży starań, aby niemieckie zakłady ubezpieczeń nie wywodziły dla siebie z zaniedbania czasokresu prekluzyjnego, oznaczonego w artykule 5 rozporządzenia z dnia 22 maja 1926 r. o waloryzacji roszczeń ubezpieczeniowych, żadnych praw odnośnie do roszczeń ubezpieczeniowych, wymienionych w § 59, ustęp 2 niemieckiej ustawy waloryzacyjnej.

§ 6.

1) Rząd Polski dołoży starań, aby Poznańskie Ziemstwo Kredytowe utworzyło dla wymiany listów zastawnych Posener Landschaft na konwersyjne listy zastawne Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego w Rzeszy Niemieckiej jedno lub kilka biur wymiany, które otrzymają również upoważnienie do wykupu kuponów odsetkowych konwersyjnych listów zastawnych Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego. Utworzenie biura wymiany i wykupu nie uzasadnia powstania w Rzeszy Niemieckiej miejsca wypełnienia dla zobowiązań Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego wobec posiadaczy listów zastawnych.

2) Jeżeliby komisarz, którego Rząd Polski ma ustanowić w myśl artykułu 37 układu, przy badaniu kwot, wynikających z przerachowania a obliczonych przez ziemstwa pruskie, miał uznać dalsze wyjaśnienia za potrzebne, natenczas wyjaśnienia te winny nastąpić w drodze urzędowych oświadczeń ziemstw pruskich. Oświadczenia, potwierdzone przez właściwą władzę nadzorczą, winien komisarz polski uważać za zgodne ze stanem akt. Jeżeliby komisarz, którego Rząd Niemiecki ma ustanowić w myśl artykułu 47 układu, przy badaniu kwot, wynikających z przerachowania a obliczonych przez Poznańskie Ziemstwo Kredytowe, miał uznać dalsze wyjaśnienia za potrzebne, natenczas wyjaśnienia te winny być udzielo-

schäftsbezirk) durch die Grenzziehung durchschnitten worden ist und über deren Vermögen eine Auseinandersetzung noch nicht stattgefunden hat. Erfolgt später eine Auseinandersetzung, so sind die Konversions-schuldverschreibungen dem auszuhändigen, dem sie nach der Auseinandersetzung zustehen.

§ 4.

1) Die Polnische Regierung wird die nötigen Massnahmen treffen, damit Gesuche deutscher Reichsangehöriger um nachträgliche Registrierung der in ihrem Eigentume befindlichen öffentlichen und staatlich garantierten Anleihen (Artikel 17 des Abkommens), deren Umrechnung und Ablösung nach polnischen Vorschriften erfolgt, entgegenkommend behandelt werden.

2) Die Deutsche Regierung wird die nötigen Massnahmen treffen, damit Gesuche polnischer Staatsangehöriger um nachträgliche Zulassung von Anträgen:

- a) auf Umtausch öffentlicher Anleihen,
- b) auf Gewährung von Auslosungsrechten für öffentliche Anleihen an öffentlich-rechtliche Körperschaften, deren Gebiet (Geschäftsbezirk) durch die Grenzziehung durchschnitten worden ist,

entgegenkommend behandelt werden.

§ 5.

Die Deutsche Regierung wird dahin wirken, dass die deutschen Versicherungsunternehmungen hinsichtlich der im § 59 Absatz 2 des deutschen Aufwertungsgesetzes erwähnten Versicherungsansprüche aus einer Versäumung der im Artikel 5 der Verordnung über die Aufwertung von Versicherungsansprüchen vom 22. Mai 1926 festgesetzten Ausschlussfrist keine Rechte herleiten werden.

§ 6.

1) Die Polnische Regierung wird dahin wirken, dass das Poznańskie Ziemstwo Kredytowe für den Umtausch von Pfandbriefen der Posener Landschaft in Konvertierungspfandbriefe des Poznańskie Ziemstwo Kredytowe eine oder mehrere Umtauschstellen im Deutschen Reiche errichtet, die auch die Befugnis erhalten, die Zinsscheine der Konvertierungspfandbriefe des Poznańskie Ziemstwo Kredytowe einzulösen. Durch die Errichtung einer Umtausch- und Einlösungsstelle wird ein Erfüllungsort im Deutschen Reiche für Verbindlichkeiten des Poznańskie Ziemstwo Kredytowe den Pfandbriefgläubigern gegenüber nicht begründet.

2) Sollte der von der Polnischen Regierung nach Artikel 37 des Abkommens zu bestellende Kommissar bei der Nachprüfung der von den preussischen Landschaften errechneten Aufwertungsbeträge weitere Aufklärungen für erforderlich halten, so sollen diese durch amtliche Auskünfte der preussischen Landschaften erfolgen. Die Auskünfte gelten dem polnischen Kommissar gegenüber, wenn sie von der zuständigen Aufsichtsbehörde bestätigt sind, als mit der Aktenlage übereinstimmend. Sollte der von der Deutschen Regierung nach Artikel 47 des Abkommens zu bestellende Kommissar nach Prüfung der von dem Poznańskie Ziemstwo Kredytowe errechneten Aufwertungsbeträge weitere Aufklärungen für

ne w drodze urzędowych oświadczeń Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego. Wyjaśnienia te, potwierdzone przez właściwą władzę nadzorczą, winien komisarz niemiecki uważać za zgodne ze stanem akt.

§ 7.

1) Gdy zajdzie tego potrzeba, co winno być udowodnione, Rząd Polski na życzenie Rządu Niemieckiego dołoży starań, aby Wojewódzki Związek Komunalny Poznański dla wymiany opiewających na okaziciela obligacji Poznańskiego Związku Prowincjonalnego na obligacje konwersyjne Wojewódzkiego Związku Komunalnego Poznańskiego utworzył w Rzeszy Niemieckiej biuro wymiany, które otrzyma również upoważnienie do wykupu kuponów odsetkowych obligacji konwersyjnych. Utworzenie biura wymiany i wykupu nie uzasadnia powstania w Rzeszy Niemieckiej miejsca wypełnienia dla zobowiązań Wojewódzkiego Związku Komunalnego Poznańskiego wobec posiadaczy obligacji.

2) Jeżeliby komisarz, którego Rząd Polski ma ustanowić w myśl artykułu 59 układu, przy badaniu kwot, wynikających z przerachowania, a obliczonych przez Breslauer Provinzialhilfskasse, miał uznać dalsze wyjaśnienia za potrzebne, natenczas wyjaśnienia te winny być udzielone w drodze urzędowych oświadczeń tej Kasy Pożyczkowej. Oświadczenia, potwierdzone przez właściwą władzę nadzorczą, winien komisarz polski uważać za zgodne ze stanem akt. Jeżeliby komisarz, którego Rząd Niemiecki ma ustanowić w myśl artykułu 59 układu, przy badaniu kwot, wynikających z przerachowania a obliczonych przez Wojewódzki Bank Pożyczkowy w Poznaniu, miał uznać dalsze wyjaśnienia za potrzebne, natenczas wyjaśnienia te winny być udzielone w drodze urzędowych oświadczeń wymienionego Zakładu Kredytowego. Oświadczenia, potwierdzone przez właściwą władzę nadzorczą, winien komisarz niemiecki uważać za zgodne ze stanem akt.

§ 8.

1) Użyte w tekście polskim wyrażenia „przerachowanie” oraz „przerachowanie i konwersja” są równoznaczne z przyjętymi w tekście niemieckim „Aufwertung (waloryzacja)” oraz „Ablösung (konwersja)”.

2) Użyte w układzie wyrażenie „pożyczki publiczne” obejmuje, o ile chodzi o pożyczki, podlegające przerachowaniu i konwersji według ustawodawstwa polskiego, także pożyczki przez Państwo gwarantowane.

3) Użyte w układzie wyrażenie „publiczno-prawne korporacje” obejmuje korporacje i zakłady prawa publicznego.

4) Użyte w układzie wyrażenie „granica” odnosi się tylko do granicy polsko-niemieckiej.

§ 9.

Rządy Państw, zawierających układ, wychodzą z tego założenia, że ogólne postanowienia układu

erforderlich halten, so sollen diese durch amtliche Auskünfte des Poznańskie Ziemstwo Kredytowe erfolgen. Die Auskünfte gelten dem deutschen Kommissar gegenüber, wenn sie von der zuständigen Aufsichtsbehörde bestätigt sind, als mit der Aktenlage übereinstimmend.

§ 7.

1) Die Polnische Regierung wird, falls ein Bedürfnis hierzu dargetan wird, auf Wunsch der Deutschen Regierung dahin wirken, dass der Wojewódzki Związek Komunalny Poznański für den Umtausch von auf den Inhaber lautenden Anleihen des Provinzialverbandes Posen in Konvertierungsanleihen des Wojewódzki Związek Komunalny Poznański eine Umtauschstelle im Deutschen Reiche errichtet, die auch die Befugnis erhält, die Zinsscheine der Konvertierungsanleihen einzulösen. Durch die Errichtung der Umtausch- und Einlösungsstelle wird ein Erfüllungsort im Deutschen Reiche für Verbindlichkeiten des Wojewódzki Związek Komunalny Poznański den Anleihegläubigern gegenüber nicht begründet.

2) Sollte der von der Polnischen Regierung nach Artikel 59 des Abkommens zu bestellende Kommissar bei der Nachprüfung der von der Breslauer Provinzialhilfskasse errechneten Aufwertungsbeträge weitere Aufklärungen für erforderlich halten, so sollen diese durch amtliche Auskünfte der Hilfskasse erfolgen. Die Auskünfte gelten dem polnischen Kommissar gegenüber, wenn sie von der zuständigen Aufsichtsbehörde bestätigt sind, als mit der Aktenlage übereinstimmend. Sollte der von der Deutschen Regierung nach Artikel 59 des Abkommens zu bestellende Kommissar bei der Nachprüfung der von dem Wojewódzki Bank Pożyczkowy w Poznaniu errechneten Aufwertungsbeträge weitere Aufklärungen für erforderlich halten, so sollen diese durch amtliche Auskünfte der bezeichneten Kreditanstalt erfolgen. Die Auskünfte gelten dem deutschen Kommissar gegenüber, wenn sie von der zuständigen Aufsichtsbehörde bestätigt sind, als mit der Aktenlage übereinstimmend.

§ 8.

1) Die im deutschen Text verwendeten Bezeichnungen „Aufwertung” und „Ablösung” sind mit den im polnischen Text verwendeten Bezeichnungen „przerachowanie” (Umrechnung) und „przerachowanie i konwersja” (Umrechnung und Ablösung) gleichbedeutend.

2) Die im Abkommen verwendete Bezeichnung „öffentliche Anleihen” umfasst, sofern es sich um Anleihen handelt, die der polnischen Ablösungs-gesetzgebung unterliegen, auch die staatlich garantierten Anleihen.

3) Die im Abkommen verwendete Bezeichnung „öffentlich-rechtliche Körperschaft” umfasst Körperschaften und Anstalten des öffentlichen Rechts.

4) Die im Abkommen verwendete Bezeichnung „Grenzziehung” bezieht sich nur auf die deutsch-polnische Grenzziehung.

§ 9.

Die Regierungen der vertragschliessenden Staaten gehen davon aus, dass die allgemeinen Bestim-

w treści swej odnoszą się także do faktów, które miały miejsce w przeszłości. Atoli odstąpiły one od zawarcia porozumienia co do mocy wstecznej tych postanowień, ponieważ trudno było w szczególności przewidzieć, jak daleko sięgałyby skutki takiego uregulowania. Z drugiej strony jednak Rządy Państw, zawierających układ, wychodzą z tego założenia, że — o ile stosunki prawne znalazły swe załatwienie przed wejściem w życie niniejszego układu — nie można z powołaniem się na postanowienia układu ani podnosić roszczeń dalej idących, ani też — podnosić innego rodzaju zarzutów przeciw załatwieniu. Dotyczy to w szczególności tych wypadków, gdy załatwienie nastąpiło w drodze rozstrzygnięć sądowych lub wydanych w postępowaniu, przewidzianem dla konwersji pożyczek publicznych, w drodze ugód sądowych lub pozasądowych i innego rodzaju porozumień, jak również gdy załatwienie nastąpiło w drodze zapłaty lub innego zaspokojenia wierzyciela. W razie załatwienia w drodze rozstrzygnięć sądowych zasada powyższa obowiązuje tylko na obszarze tego Państwa, zawierającego układ, w którym rozstrzygnięcie zostało wydane.

Berlin, w dniu 5 lipca 1928 r.

(—) *Witold Prądzyński* (—) *Paul Eckardt*
(—) *Leo Quassowski*

Berlin, w dniu 5 lipca 1928 r.

PROTOKÓŁ OBRAD KONCOWYCH NAD UKŁADEM WALORYZACYJNYM.

Obecni:

ze strony polskiej:

Dr. Witold PRĄDZYŃSKI, Radca Zwyczajny Rady Prawniczej i Członek Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej,

ze strony niemieckiej:

Poseł dr. Paul ECKARDT,
Leo QUASSOWSKI, Radca Ministerjalny w Ministerstwie Sprawiedliwości Rzeszy Niemieckiej.

Pełnomocnicy Państw, zawierających układ, stwierdzili przy zamknięciu rokowań nad polsko-niemieckim układem waloryzacyjnym zgodę swych Rządów na następujące postanowienia:

§ 1.

Celem uregulowania odrębnymi układami tych stosunków prawnych, które zostały wyłączone z zastosowania postanowień układu waloryzacyjnego, mają być podjęte jaknajrychlej rokowania:

- a) w sprawie publicznych i pod państwowym nadzorem stojących kas oszczędności, których okrąg działalności przecięty został granicą;
- b) w sprawie opiekujących na okaziciela obligacji Zachodnio-Pruskiego Związku Prowincjonalnego, wydanych na cele Prowincjonalnej Kasy Pożyczkowej lub Wojennej Kasy Pożyczkowej;
- c) w sprawie zapisanych na rzecz Deutsche Pfandbriefanstalt in Posen i na rzecz Kre-

mungen des Abkommens ihrem Inhalt nach auch auf Vorgänge zu beziehen sind, die in der Vergangenheit liegen. Sie haben aber davon Abstand genommen, eine Vereinbarung über die rückwirkende Kraft dieser Bestimmungen zu treffen, weil sich die Auswirkungen einer solchen Regelung im einzelnen in ihrer Tragweite schwer übersehen lassen. Andererseits gehen die Regierungen der vertragschliessenden Staaten davon aus, dass, wenn Rechtsverhältnisse vor Inkrafttreten des Abkommens bereits ihre Erledigung gefunden haben, unter Berufung auf die Bestimmungen des Abkommens weder weitergehende Ansprüche erhoben noch sonstige Einwendungen gegen die Erledigung geltend gemacht werden können. Das bezieht sich insbesondere auf Erledigung durch gerichtliche oder im Anleiheablösungsverfahren erlangene Entscheidungen, durch gerichtliche und aussergerichtliche Vergleiche und sonstige Vereinbarungen sowie auf Erledigung durch Zahlungen oder anderweite Befriedigung des Gläubigers. Im Falle der Erledigung durch gerichtliche Entscheidungen gilt dieser Grundsatz nur innerhalb des Gebiets desjenigen vertragschliessenden Staates, in dem die Entscheidung erlassen worden ist.

Berlin, den 5. Juli 1928.

(—) *Paul Eckardt* (—) *Witold Prądzyński*
(—) *Leo Quassowski*

Berlin, den 5. Juli 1928.

SCHLUSSSITZUNGSPROTOKOLL zum deutsch-polnischen Aufwertungsabkommen.

Anwesend:

von deutscher Seite:

der Gesandte Dr. Paul ECKARDT,
der Ministerialrat im Reichsjustizministerium

Leo QUASSOWSKI,

von polnischer Seite:

Dr. Witold PRĄDZYŃSKI, Ordentlicher Rat des Rechtsrats und Mitglied der Kodifikationskommission der Republik Polen.

Bei Abschluss der Verhandlungen über das deutsch-polnische Aufwertungsabkommen haben die Bevollmächtigten der beiden vertragschliessenden Staaten das Einverständnis ihrer Regierungen über folgendes festgestellt:

§ 1.

Um die von der Anwendung der Bestimmungen des Aufwertungsabkommens ausgenommenen Rechtsverhältnisse durch besondere Abkommen zu regeln, sollen alsbald Verhandlungen aufgenommen werden über:

- a) die öffentlichen und die unter staatlicher Aufsicht stehenden Sparkassen, deren Geschäftsbezirk durch die Grenzziehung durchschnitten worden ist;
- b) die auf den Inhaber lautenden Anleihebescheine des Westpreussischen Provinzialverbandes, die für Zwecke der Provinzialhilfskasse oder der Kriegshilfskasse ausgegeben worden sind;
- c) die für die Deutsche Pfandbriefanstalt in Posen und die für die Kreditanstalt für städ-

ditanstalt für städtische Hausbesitzer der Provinzen Posen und Westpreussen hipotek oraz innych praw jak również wierzytelności tych zakładów i wydanych przez nie listów zastawnych;

- d) w sprawie przejętych przez banki rentowe rent, ustanowionych celem wykupu ciężarów realnych i na ich podstawie wydanych listów rentowych;
- e) w sprawie pożyczek, udzielonych przez banki rentowe kultury rolnej, zabezpieczeń ustanowionych dla tych pożyczek, oraz w sprawie wydanych na ich podstawie listów rentowych kultury rolnej;
- f) zasiłków wojennych, które mają być zwrócone Rzeczypospolitej Polskiej przez Rzeszę Niemiecką w myśl układu paryskiego z dnia 9 stycznia 1920 r., o ile przewyższają kwotę, umorzoną na mocy postanowień rozdziału VII układu waloryzacyjnego;
- g) w sprawie rozliczenia majątku publiczno-prawnych korporacji, których obszar (okrąg działalności) został przecięty granicą, a w szczególności w sprawie podziału świadczeń na rzecz byłych urzędników owych korporacji, oraz w sprawie majątku własnego ziemstw.

§ 2.

Rząd Polski oświadcza gotowość w razie zmiany na korzyść obywateli polskich przerachowania roszczeń, o których mowa w artykule 15, zmienić w odpowiednim stosunku przerachowanie tych roszczeń na korzyść obywateli niemieckich.

§ 3.

Rząd Niemiecki oświadcza, że niemieckie zakłady ubezpieczeń, które zawarły umowy o ubezpieczenie w pożyczkach wojennych lub w premijowych pożyczkach oszczędnościowych, albo wręczyły ubezpieczonym pożyczki, opiekujące na marki, przed upływem czasokresów, przewidzianych dla zgłoszeń, albo same we własnym imieniu wniosły dla ich pożyczek, opiekujących na marki, o przyznanie zapisów długu z tytułu konwersji pożyczki i o przyznanie praw uczestniczenia w losowaniu. W drugim wypadku wyda zakład ubezpieczeń zapisy długu z tytułu konwersji pożyczki i prawo uczestniczenia w losowaniu ubezpieczonemu w miarę regulowania stosunku ubezpieczeniowego. Rząd Niemiecki dołoży starań, aby wydanie takie nastąpiło stosownie do umowy o ubezpieczenie. Gdyby niemiecki zakład ubezpieczeń nie miał wydać przysługujących obywatelowi polskiemu kwot, na jakie opieka zapis długu z tytułu konwersji pożyczki wraz z prawami uczestniczenia w losowaniu, natenczas Rząd Niemiecki dołoży starań, aby zostały zaspokojone roszczenia o odszkodowanie, jakie z tytułu przysługiwać mogą obywatelowi polskiemu.

§ 4.

Rząd Niemiecki postara się, aby kwoty, które winny być zebrane na odprawę, wymienioną w artykule 21, ustęp 2 układu waloryzacyjnego, wyłączono

tische Hausbesitzer der Provinzen Posen und Westpreussen eingetragenen Hypotheken und die sonstigen Rechte und Forderungen dieser Anstalten sowie die von ihnen ausgegebenen Pfandbriefe;

- d) die von den Rentenbanken übernommenen Reallastenablösungsrenten und die auf deren Grundlage ausgegebenen Rentenbriefe;
- e) die von den Landeskulturrentenbanken gewährten Darlehen, die dafür bestellten Sicherheiten und die auf deren Grundlage ausgegebenen Landeskulturrentenbriefe;
- f) die gemäss dem Pariser Abkommen vom 9. Januar 1920 von dem Deutschen Reiche an die Republik Polen zu erstattenden Kriegswohlfahrtsbeiträge, soweit sie den nach den Bestimmungen des Abschnitts VII des Aufwertungsabkommens getilgten Betrag übersteigen;
- g) die Auseinandersetzung des Vermögens der öffentlich-rechtlichen Körperschaften, deren Gebiet (Geschäftsbezirk) durch die Grenzziehung durchschnitten worden ist, insbesondere über die Verteilung der Leistungen zugunsten der ehemaligen Beamten dieser Körperschaften und über das Eigenvermögen der Landschaften.

§ 2.

Die Polnische Regierung erklärt sich bereit, falls die Aufwertung der im Artikel 15 des Aufwertungsabkommens behandelten Ansprüche zugunsten polnischer Gläubiger geändert wird, die Aufwertung zugunsten der deutschen Reichsangehörigen in einem entsprechenden Verhältnis zu ändern.

§ 3.

Die Deutsche Regierung erklärt, dass die deutschen Versicherungsunternehmungen, die Kriegsleihe- oder Sparprämienanleihe-Versicherungen abgeschlossen haben, den Versicherten entweder Markanleihen vor Ablauf der Anmeldefristen ausgehändigt oder für ihre Markanleihen Anleiheablösungsschuld und Auslosungsrechte selbst für sich beantragt haben. In dem zweiten Falle wird die Versicherungsunternehmung Anleiheablösungsschuld und Auslosungsrechte nach Massgabe der Abwicklung des Versicherungsverhältnisses dem Versicherten aushändigen. Die Deutsche Regierung wird dahin wirken, dass eine solche Aushändigung entsprechend dem Versicherungsvertrage erfolgt. Sollte eine Versicherungsunternehmung die einem polnischen Staatsangehörigen zustehenden Beträge der Anleiheablösungsschuld nebst Auslosungsrechten diesem nicht aushändigen, so wird die Deutsche Regierung auf die Erfüllung der dem polnischen Staatsangehörigen etwa hieraus zustehenden Ersatzansprüche hinwirken.

§ 4.

Die Deutsche Regierung wird dafür Sorge tragen, dass die zur Aufbringung der im Artikel 21 Absatz 2 des Aufwertungsabkommens bezeichnete Ab-

z funduszków przerachowania zainteresowanych zakładów ubezpieczeń oraz aby zabezpieczono je przy wydaniu funduszu przerachowania zakładom ubezpieczeń.

§ 5.

1) Rząd Polski godzi się na to, aby w razie gdyby niemieckie zakłady ubezpieczeń przed ich zwolnieniem z ubezpieczeń, wymienionych w artykule 21 układu waloryzacyjnego, musiały być zasądzone na zapłatę przez sądy Państw trzecich, kwoty, wypłacane na podstawie takich wyroków oraz konieczne koszty i opłaty, narosłe tym zakładom ubezpieczeń z powodu sądowego dochodzenia, potrącono z sumy 900 000 marek Rzeszy Niemieckiej (artykuł 21, ustęp 2 układu waloryzacyjnego).

2) Rząd Polski ręczy Rządowi Niemieckiemu i niemieckim zakładom ubezpieczeń, że niemieckie zakłady ubezpieczeń po zwolnieniu, przewidzianem w artykule 27 układu waloryzacyjnego, nie będą pociągane przez uprawnionych z tytułu tych ubezpieczeń do odpowiedzialności przed sądami Państw trzecich. Poręka ta istnieje tylko pod tym warunkiem, że niemieckie zakłady ubezpieczeń bezzwłocznie uwiadomią Rząd Polski o pociągnięciu ich do odpowiedzialności.

3) Postanowienia ustępów 1, 2 mają zastosowanie jedynie do roszczeń z tytułu umów o ubezpieczenie na życie, które zawarte zostały na dawnym austriacko-węgierskim lub rosyjskim terytorjum.

§ 6.

1) Postanowienie artykułu 21 układu waloryzacyjnego nie narusza prawnego poglądu Rządu Niemieckiego, że wymienione w tym artykule roszczenia z tytułu ubezpieczeń nie podlegają przerachowaniu, co atoli nie narusza odmiennego prawnego poglądu Rządu Polskiego.

2) Postanowienie artykułu 29, ustęp 2 układu waloryzacyjnego nie narusza poglądów prawnych Rządów Państw, zawierających układ, na kwestię, czy roszczenia, wymienione w tym artykule, są uzasadnione.

§ 7.

Rządy Państw, zawierających układ, są zgodne co do tego, że w wykazie, wymienionym w artykule 35, ustęp 1 układu waloryzacyjnego, nie będą umieszczone hipoteki, które są wyszczególnione w wykazie spłaconych hipotek, wręczonym Rządowi Polskiemu przy podpisaniu układu waloryzacyjnego.

§ 8.

Rokowania, przewidziane § 1b), należy prowadzić z uwzględnieniem następujących zasad:

- a) jeżeliby jedno z Państw, zawierających układ, przejęło obowiązek wykupu obligacji Zachodnio-pruskiego Związku Prowincjonalne-

findungssumme erforderlichen Beträge aus den Aufwertungsstöcken der beteiligten Versicherungsunternehmungen freigegeben und bei Zurückgabe der Aufwertungsstöcke an die Versicherungsunternehmungen sichergestellt werden.

§ 5.

1) Die Polnische Regierung ist damit einverstanden, dass, falls die deutschen Versicherungsunternehmungen bis zu dem Zeitpunkt ihrer Befreiung aus den im Artikel 21 des Aufwertungsabkommens bezeichneten Versicherungen von den Gerichten dritter Staaten zu Zahlungen verurteilt werden sollten, die auf Grund solcher Urteile gezahlten Beträge sowie die den Versicherungsunternehmungen aus der gerichtlichen Inanspruchnahme erwachsenen notwendigen Kosten und Gebühren von der Summe von 900.000 Reichsmark (Artikel 21 Absatz 2 des Aufwertungsabkommens abzuziehen sind).

2) Die Polnische Regierung leistet der Deutschen Regierung und den deutschen Versicherungsunternehmungen Gewähr dafür, dass die deutschen Versicherungsunternehmungen nach dem Eintritt der im Artikel 27 des Aufwertungsabkommens vorgesehenen Befreiung nicht vor den Gerichten dritter Staaten von den aus diesen Versicherungen Berechtigten in Anspruch genommen werden. Diese Gewährleistung besteht nur unter der Bedingung, dass die in Anspruch genommenen deutschen Versicherungsunternehmungen die Polnische Regierung unverzüglich von dieser Inanspruchnahme benachrichtigt haben.

3) Die Bestimmungen der Absätze 1, 2 finden nur auf Ansprüche aus Lebensversicherungsverträgen Anwendung, die auf dem ehemals österreichisch-ungarischen und russischen Staatsgebiete geschlossen worden sind.

§ 6.

1) Durch die Bestimmung des Artikel 21 des Aufwertungsabkommens wird die Rechtsauffassung der Deutschen Regierung, dass die dort bezeichneten Versicherungsansprüche der Aufwertung nicht unterliegen, unbeschadet anderweitiger Rechtsauffassung der Polnischen Regierung nicht berührt.

2) Durch die Bestimmung des Artikel 29 Absatz 2 des Aufwertungsabkommens wird die Rechtsauffassung der Regierungen der vertragschliessenden Staaten zu der Frage, ob die dort genannten Ansprüche begründet sind, nicht berührt.

§ 7.

Die Regierungen der vertragschliessenden Staaten sind darüber einig, dass in das im Artikel 35 Absatz 1 des Aufwertungsabkommens erwähnte Verzeichnis nicht die Hypotheken aufgenommen werden, die in dem der Polnischen Regierung bei der Unterzeichnung des Aufwertungsabkommens ausgehändigten Verzeichnis der zurückgezahlten Hypotheken aufgeführt sind.

§ 8.

Bei den gemäss § 1b) vorgesehenen Verhandlungen soll massgebend sein:

- a) für den Fall, dass einer der vertragschliessenden Staaten die Verpflichtung zur Einlösung der Anleihescheine des Westpreussi-

go, wydanych na cele Prowincjonalnej Kasy Pożyczkowej i Wojennej Kasy Pożyczkowej, natenczas otrzyma ono równowartość tych przedmiotów majątkowych, które w dniu 10 stycznia 1920 r. należały jako pokrycie wydanych obligacyj do Zachodnio-pruskiej Prowincji albo do Zachodnio-pruskiej Prowincjonalnej Kasy Pożyczkowej lub do Zachodnio-pruskiej Wojennej Kasy Pożyczkowej, a teraz znajdują się na obszarze drugiego Państwa, zawierającego układ. W tym wypadku atoli należy prawa, zapisane na nieruchomościach, w Rzeczypospolitej Polskiej położonych, a wyszczególnione w wykazie, sporządzonym we wzajemnym porozumieniu, zaliczyć jedynie w wysokości dwóch trzecich ich nominalnej wartości; przekazanie kwoty, która w myśl tego ma być obliczona, uważać się będzie za ostateczne umorzenie całego polskiego długu;

- b) postanowienie pod a) nie przesądza samo przez się kwestji, czy w danym razie w jaki sposób ma w drodze układu nastąpić uregulowanie przerachowania obligacyj; kwestja ta pozostaje otwarta aż od jej uregulowania przez układ, przewidziany w § 1b);
- c) bez uszczerbku dla postanowień układu który ma być zawarty w myśl § 1b) może każde Państwo, zawierające układ, przystąpić do jednostronnego uregulowania sprawy przerachowania dopiero po upływie roku od dnia wejścia w życie układu waloryzacyjnego.

§ 9.

Uregulowanie, przewidziane w § 8a), nie przesądza poza tem pytania, czy wpisy, dokonane w księgach wieczystych po podpisaniu układu o zawieszeniu broni z dnia 11 listopada 1918 r., są ważne pod względem prawnym.

§ 10.

Rokowania, przewidziane w § 1c), będą prowadzone na podstawie porozumienia, osiągniętego w dniu 14 grudnia 1927 r. między Komunalnym Bankiem Kredytowym w Poznaniu a Deutsche Pfandbriefanstalt in Posen, Sitz Berlin.

§ 11.

Postanowienie § 1c) nie narusza prawnego poglądu Rządu Polskiego, że dokonane po dniu 4 stycznia 1919 r. bez jego zgody przeniesienie siedziby Deutsche Pfandbriefanstalt in Posen i Kreditanstalt für städtische Hausbesitzer der Provinzen Posen und Westpreussen z Poznania do Berlina jest prawnie nieskuteczne, co nie narusza atoli przeciwnego prawnego poglądu Rządu Niemieckiego.

§ 12.

W wykazie, wymienionym w artykule 68 układu waloryzacyjnego, będą umieszczone zobowiązania zgłoszone przez polskie gminy i związki gminne, o ile nie przewyższają one łącznej sumy zasiłków wojen-

skich Provinzialverbandes übernimmt, die für Zwecke der Provinzialhilfskasse und der Kriegshilfskasse ausgegeben worden sind, wird ihm der Gegenwert derjenigen Vermögensstücke zur Verfügung gestellt, die der Provinz Westpreussen oder der Westpreussischen Provinzialhilfskasse oder der Westpreussischen Kriegshilfskasse als Deckung der ausgegebenen Anleihescheine am 10. Januar 1920 zugestanden haben und die sich jetzt in dem Gebiete des anderen vertragsschliessenden Staates befinden. Hierbei sollen jedoch die in einem im beiderseitigen Einvernehmen aufzustellenden Verzeichnis aufgeführten, auf Grundstücken in der Republik Polen eingetragenen Rechte nur mit zwei Drittel ihres Nennwerts in Ansatz gebracht werden; die Überweisung des hiernach zu errechnenden Betrags soll als endgültige Tilgung der ganzen polnischen Schuld gelten;

- b) durch die Bestimmung zu a) wird die Frage, ob und gegebenenfalls in welcher Weise eine vertragliche Regelung der Aufwertung der Anleihescheine zu erfolgen habe, an sich nicht berührt; sie bleibt bis zur Regelung durch das im § 1 b) vorgesehene Abkommen offen;
- c) unbeschadet eines gemäss § 1 b) abzuschliessenden Abkommens darf eine einseitige Regelung der Aufwertungsfrage von jedem vertragsschliessenden Staate erst nach Ablauf eines Jahres seit dem Tage des Inkrafttretens des Aufwertungsabkommens vorgenommen werden.

§ 9.

Durch die Regelung gemäss § 8 a) soll im übrigen der Frage der Rechtsgültigkeit der nach der Unterzeichnung des Waffenstillstandsabkommens vom 11. November 1918 vorgenommenen Grundbucheinträgen nicht vorgegriffen werden.

§ 10.

Die gemäss § 1 c) vorgesehenen Verhandlungen werden unter Zugrundelegung der am 14. Dezember 1927 zwischen dem Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu und der Deutschen Pfandbriefanstalt in Posen, Sitz Berlin, getroffenen Abmachungen geführt werden.

§ 11.

Durch die Bestimmung des § 1 c) wird die Rechtsauffassung der Polnischen Regierung, dass die nach dem 4. Januar 1919 ohne ihre Zustimmung vorgenommene Verlegung des Sitzes der Deutschen Pfandbriefanstalt in Posen und der Kreditanstalt für städtische Hausbesitzer der Provinzen Posen und Westpreussen von Posen nach Berlin rechtsunwirksam sei, unbeschadet der entgegengesetzten Rechtsauffassung der Deutschen Regierung nicht berührt.

§ 12.

In das im Artikel 68 des Aufwertungsabkommens angeführte Verzeichnis werden die von den polnischen Gemeinden und Gemeindeverbänden angemeldeten Verbindlichkeiten aufgenommen, soweit sie

nych, faktycznie wypłaconych i podlegających obowiązkowi zwrotu na mocy układu paryskiego z dnia 9 stycznia 1920 r. W wykazie tym należy wymienić nazwiska wierzycieli niemieckich, podając zarazem kwoty, które na nich przypadają.

§ 13.

Z uwagi na to, że uregulowanie, przewidziane w rozdziale VII układu waloryzacyjnego, odnosi się także do tych gmin i związków gminnych na Górnym Śląsku, które należą do obszarów, odstąpionych Rzeczypospolitej Polskiej, zrzeka się Rząd Polski roszczenia o zwrot dobrowolnych świadczeń gmin i związków gminnych, kosztów administracyjnych i odsetek do wysokości kwoty, równej tej łącznej sumie, z zapłaty której wspomniane gminy i związki gminne na Górnym Śląsku zwolnione są w myśl artykułu 68 układu waloryzacyjnego.

§ 14.

1) Postanowienia, zawarte w rozdziale VII i porozumienie, osiągnięte w § 13, nie naruszają w niczem bronionego przez każdą ze stron poglądu prawnego co do kwestji, czy układ paryski z dnia 9 stycznia 1920 r. odnosi się do obszarów plebiscytowych, przypadłych Rzeczypospolitej Polskiej, oraz czy dobrowolne świadczenia gmin i związków gminnych, koszty administracyjne i odsetki uważać należy za obowiązek zwrotu.

2) Porozumienie, przewidziane w § 1 f), nie przesądza niemieckiego zastrzeżenia, iż sprawa ta może być uregulowana jedynie w ramach ogólnego rozrachunku między Rzeczpospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką.

§ 15.

1) Rząd Niemiecki oświadcza, iż przy stosowaniu postanowienia § 3 protokołu końcowego uważać będzie za dokonane rozliczenie majątku podmiotów ubezpieczeń społecznych, których okrąg działalności został przecięty granicą, z wyjątkiem byłej Górnośląskiej Spółki Brackiej, skoro tylko sprawa świadczeń na rzecz byłych urzędników tych podmiotów uregulowana zostanie między Rządami Państw, zawierających układ.

2) Rząd Polski oświadcza, że według jego poglądu prawnego rozliczenie majątku podmiotów ubezpieczeń społecznych z wyjątkiem byłej Górnośląskiej Spółki Brackiej już w zupełności nastąpiło. Ponadto Rząd Polski oświadcza, że nie uznaje prawnego obowiązku przyczynienia się do świadczeń na rzecz byłych urzędników publiczno-prawnych korporacji, których obszar (okrąg działalności) przecięty został granicą. Z temi dwoma zastrzeżeniami przyjmuje Rząd Polski do wiadomości zawarte w ustępie pierwszym oświadczenie Rządu Niemieckiego i składa oświadczenie, zawarte w § 1 g).

den Gesamtbetrag der tatsächlich aufgewendeten und nach Massgabe des Pariser Abkommens vom 9. Januar 1920 erstattungspflichtigen Kriegswohlfahrtsbeträge dieser Gemeinden und Gemeindeverbände nicht übersteigen. Dabei sollen die deutschen Gläubiger mit den auf sie entfallenden Beträgen namhaft gemacht werden.

§ 13.

Mit Rücksicht darauf, dass die im Abschnitt VII des Aufwertungsabkommens vorgesehene Regelung sich auch auf die Gemeinden und Gemeindeverbände in Oberschlesien bezieht, die zu den an die Republik Polen abgetretenen Gebieten gehören, verzichtet die Polnische Regierung auf Rückerstattung der freiwilligen Leistungen der Gemeinden und Gemeindeverbände, der Verwaltungskosten und der Zinsen in Höhe des Betrags, welcher der Gesamtsumme gleichkommt, von der die erwähnten Gemeinden und Gemeindeverbände in Oberschlesien gemäss Artikel 68 des Aufwertungsabkommens befreit sind.

§ 14.

1) Durch die Bestimmungen des Abschnitts VII des Aufwertungsabkommens und durch die im § 13 getroffenen Vereinbarungen werden die beiderseits vertretenen Rechtsauffassungen hinsichtlich der Fragen nicht berührt, ob das Pariser Abkommen vom 9. Januar 1920 auf die an die Republik Polen übergebenen Abstimmungsgebiete Anwendung findet und ob die freiwilligen Leistungen der Gemeinden und Gemeindeverbände, die Verwaltungskosten und Zinsen als rückerstattungspflichtig anzusehen sind.

2) Die Vereinbarung im § 1 f) greift dem deutschen Vorbehalte, wonach diese Fragen nur im Rahmen des Gesamtausgleichs zwischen dem Deutschen Reiche und der Republik Polen geregelt werden kann, nicht vor.

§ 15.

1) Die Deutsche Regierung erklärt, dass sie bei der Anwendung der Bestimmung des § 3 des Schlussprotokolls die Auseinandersetzung des Vermögens der Träger der Sozialversicherung, deren Geschäftsbezirk durch die Grenzziehung durchschnittlich worden ist, mit Ausnahme des ehemaligen oberschlesischen Knappschaftsvereins, als erfolgt ansehen wird, sobald über die Leistungen zugunsten der ehemaligen Beamten dieser Träger eine Regelung zwischen den Regierungen der vertragschliessenden Staaten getroffen worden ist.

2) Die Polnische Regierung erklärt, dass nach ihrer Rechtsauffassung eine vollständige Auseinandersetzung des Vermögens der Träger der Sozialversicherung, mit Ausnahme des ehemaligen oberschlesischen Knappschaftsvereins, bereits stattgefunden hat. Ferner erklärt sie, dass sie eine Rechtspflicht, zu den Leistungen zugunsten der ehemaligen Beamten öffentlichrechtlicher Körperschaften, deren Gebiet (Geschäftsbezirk) durch die Grenzziehung durchschnittlich worden ist, beizutragen, nicht anerkennt. Unter diesen beiden Vorbehalten nimmt die Polnische Regierung von der im Absatz 1 enthaltene Erklärung der Deutschen Regierung Kenntnis und gibt die unter § 1 g) enthaltene Erklärung ab.

§ 16.

Rząd Niemiecki oświadcza, że według zasad interpretacyjnych, przyjętych przez władze, do których należy postępowanie w sprawach udzielania praw uczestniczenia w losowaniu, na prawo własności, obejmujące pożyczki, należące do takiej publiczno-prawnej korporacji, która całym swym obszarem (okregiem działalności) przeszła z pod zwierzchnictwa niemieckiego pod zwierzchnictwo polskie, przejście to nie wywarło wpływu. Rząd Niemiecki wyraża zapatrywanie, że interpretacja ta jest słuszna.

§ 17.

Likwidacja i wszelkie zarządzenia likwidacyjne oraz wynikające z nich ograniczenia, oparte na artykule 297 b) traktatu wersalskiego i na polskich ustawach z dnia 4 marca i z dnia 15 lipca 1920 r. (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 25, poz. 153 i Nr. 70, poz. 467), stały się bezprzedmiotowe w stosunku do praw i wierzytelności Ziemstw Pruskich, Breslauer Provinzialhilfskasse i Kriegshilfskasse. To samo odnosi się w zakresie, jaki wynika z postanowień rozdziału VII, do praw i wierzytelności, które przysługują wierzycielom niemieckim do polskich gmin i związków gminnych.

§ 18.

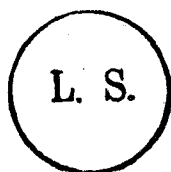
Rządy Państw, zawierających układ, będą aż do dnia wejścia w życie układu waloryzacyjnego przestrzegać takiego postępowania, aby przyszłe stosowanie układu waloryzacyjnego nie napotykało ani na przeszkody, ani na trudności. Od zobowiązania tego wolne będą Rządy Państw, zawierających układ, najpóźniej w dniu 1 kwietnia 1929 r.

(—) *Witold Prądzyński*

(—) *Paul Eckardt*
(—) *Leo Quassowski*

Zaznajomiwszy się z powyższym układem i dołączonemi doń protokołem końcowym i protokołem obrad końcowych, uznaliśmy je i uznajemy za słuszne zarówno w całości jak i każde z zawartych w nich postanowień; oświadczamy że są przyjęte, ratyfikowane i potwierdzone i przyrzekamy, że będą niezmiennie zachowywane.

Na dowód czego wydaliśmy Akt niniejszy opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.
W Warszawie, dnia 10 lutego 1931 roku.

(—) *I. Mościcki*
Przez Prezydenta Rzeczypospolitej
Prezes Rady Ministrów:
(—) *W. Stawek*
Minister Spraw Zagranicznych:
(—) *August Zaleski*

§ 16.

Die Deutsche Regierung erklärt, dass nach den Auslegungsgrundsätzen der Behörden des Verfahrens für die Gewährung von Auslosungsrechten das Eigentum an den einer öffentlich-rechtlichen Körperschaft gehörigen Anleihen, die mit ihrem gesamten Gebiet (Geschäftsbezirk) aus dem deutschen in den polnischen Staatsverband übergegangen ist, durch diesen Übergang nicht als betroffen angesehen wird. Die Deutsche Regierung ist der Auffassung, dass diese Auslegung richtig ist.

§ 17.

Die Liquidation und alle Liquidationsanordnungen und die sich daraus ergebenden Beschränkungen, die auf Artikel 297 b) des Versailler Vertrags und auf den polnischen Gesetzen vom 4. März und 15. Juli 1920 (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 25, poz. 153 und Nr. 70, poz. 467) beruhen, sind hinsichtlich der Rechte und Forderungen der preussischen Landschaften, der Breslauer Provinzialhilfskasse und Kriegshilfskasse, gegenstandslos geworden. Das gleiche gilt hinsichtlich der Rechte und Forderungen deutscher Gläubiger gegen polnische Gemeinden und Gemeindeverbände in dem sich aus Abschnitt VII des Aufwertungsabkommens ergebenden Umfang.

§ 18.

Die Regierungen der vertragschliessenden Staaten werden bis zum Tage des Inkrafttretens des Aufwertungsabkommens ihr Verhalten so einrichten, dass die künftige Anwendung des Aufwertungsabkommens weder gehindert noch erschwert wird. Von dieser Bindung werden die Regierungen der vertragschliessenden Staaten spätestens mit dem 1. April 1929 frei.

(—) *Paul Eckardt*
(—) *Leo Quassowski*

(—) *Witold Prądzyński*